

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

De Domino Gebhardo Monasterij Hirsaugiensis XIII. Abbat. qui præfuit
annis 14. mensibus 3. & Gestis illius temporis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38550

xitate nimia lectorem faciamus adtædiatum. Igitur ſanctiſſimo hinc Wilhelmo viam univerſæ carnis, uti diximus, ingreſſo, Abbatia hinc Monafterij diebus ſeptem, & viginti continuis vacavit, propter abſentiam Gebhardi Prioris, quem vir Dei parùm ante mortem ſuam ad Cluniacum miſerat in cauſa, quam oſtendimus. Quamvis autem Beatus Abb. Wilhelmus per annos novem continuos maximis impenſis curis, & laboribus Monafterium Hirſaugienſe majus, & novum conſtruendo ante mortem conſummaverit, Eccleſiamque, ut dictum eſt, conſecraverit, eo tamen vivente congregatio de antiquo S. Aurelij Coenobio non exivit.

De Domino Gebhardo Monafterij Hirſaugienſis XIII. Abbat. qui præfuit annis 14. menſibus 3. & Geſtis illius temporis.

Anno igitur Dom. Nativit. præſcripto mxcj. Indictione Romanorum xiv. Anno Heinrici Regis quarto, mundi verò ſexto milleſimo ducentefimo, ac nonageſimo, in die S. Petri ad Vincula, quæ eſt prima menſis Auguſti, reliquijs ipſius Apoſtoli ad Eccleſiam novam Hirſaugienſem ejus Nomini conſecratam cum magna reverentia, ſicut dictum eſt, importatis, miſſarumque officio ſolemniter celebrato; convenerunt in unum fratres S. Congregationis, paſtorali ſolatio deſtituti, & præmiſſis orationibus, cæteriſque præmitti conſuetis, unâ voluntate, uno animo, uno conſenſu Gebhardum sæpe dictum Priorem ſuum elegerunt in Abbatē hujus Monafterij Hirſaugienſis virum doctum, ſapientem, & ad regimen animarum cunctorum judicio ſatis idoneum. Qui licet multùm renitens, tandem precibus fratrum devictus humeros curæ paſtorali ſubmiſit, præfuitque annis xiv. & menſibus tribus, poſtea in Episcopum Spirenſis Eccleſiæ ſublatus. Nane fuit Teutonicus, patriâ Suevus, nobili proſapia comitum de Uraſch ortus; ſtaturâ corporis nec brevis nimium, nec longâ proceritate decoratus, ſed mediocritate congruâ temperatus, ita quòd in neutro notatur exceſſus. Nigro fuit capillo in circumferentia capitis ornatus, corpore craſſus, & pulchrâ moderatione ad omnia temperatus. Puer ad diſcendum litteras Magiſtris à parentibus traditus fuit, qui cum ingenio ſubtili polleret, ſimul ac tenaci memoriâ, morem gerere præceptoribus, quantum illa patiebatur ætas, diligentiffimè ſemper ſtudit, & ſatis in diſciplinis ſcripturarum, integritate quoque morum, homo docilis cum tempore profecit. Nam brevi evaſit in omni ſcientiarum doctiſſimus, & morum pulchritudine decenter inſtitutus. Omnes artes, quas liberales vocant ad plenum hauriens, didicit, & non minùs divinarum ſcripturarum ſcientiam ſufficientem adhuc juvenis conſecutus fuit. In Rhetorica arte, quam rectè dicendi apellant, præcipuâ illuſtratione peritus extitit, & non ſolùm in latina, ſed etiam in patria lingua promptus, & eloquens fuit; quod in eo vel maximè patuit, quoniam toriens coram Heinrico v. & multis Principibus diſertiffimè peroravit.

Annis autem puerilibus in ſtudio litterarum ſecularium *eruditus in eccle-*

Gebhardus
Suevus ex
Comitibus
de Vrach
fit Abbas
poſt Wil-
helmum.

in Ecclesia Argentinensi Canonicus factus est; ubi cum divitijs, & honoribus auctus quotidie apud se intumescens cresceret secundum facultatem, in tantum conversionem horruit, ut hostis Monachorum, & diceretur, & esset. Nam raro consuevit divitibus, & precipue Clericis adesse compunctio, qui tanto minus de salutis sue necessaria inquisitione videntur solliciti, quanto vel prosperis sunt elati, vel mundi curis per amplius immerfi. Ita & Gebhardus iste per abruptum iter gradus vitiorum, cum divitijs, & honoribus semetipsum metiretur in altum, pauperes Christi despiciens, & praesertim Monachos, non solum illis nihil boni contulit, sed etiam collata ab alijs retraxit. Quodam tempore vinum, quod sancto Wilhelmo, & Hirsaugiensis sanctis. Congregationi donatione fidelium creverat in Alsatia, Gebhardus praesentiam componens causam violenter detinuit, & in usus proprios convertit. Quod praesumere eo facilius potuit, quo illos cum S. Ecclesia sentientes nullum a Rege habituros locum defensionis certissime agnovit. Verum admonitus tandem super temeritate sua per bonos viros, & Deum timentes satisfacere laesis pro damno statuit, & ob id Hirsaugiam venit. Compositurus itaque cum S. Wilhelmo pro illatis damnis Monasterium turgidus ingreditur, & curiositate potius, quam devotione ductus mores fratrum, & omnia interiora loci diligentissime perscrutatur. Nihil enim minus in omni vita se cogitasse postea retulit, quam Monachum profiteri, & vivere; sed omnipotens Deus, in cuius potestate sunt corda mortalium, qui ex persecutore fecit Apostolum, quando, & quomodo, voluit ad se convertit etiam Gebhardum. Mores etenim, sicut diximus, fratrum primum curiosam, postea sagaci consideratione tacitus explorare coepit, disputantemque de mundi contemptu S. Patrem audivit, in cuius sermone captus, agente intus Dei Spiritu, qui ubi vult spirat, confestim mutavit propositum, & collegio sociari humiliter petijt Monachorum. Itaque provolutus ad pedes Reverendiss. Abb. Wilhelmi veniam commissorum petijt, quam facile impetrata semetipsum, & universa, quae habuit, viro Dei, & Hirsaugiensis Monasterio pro satisfactione dedit. Haec mutatio dexteram fuit excelsi mirabilis, haec Jesu Christi vocatio suavis, in qua & gratia Spiritus S. mirabiliter operata manifeste cognoscitur, & Abbat. Wilhelmi sanctitatis merita declarantur. Rebus itaque suis Argentinam dispositis, Gebhardus nulli quidquam revelans suorum assumpti propositi, ad Hirsaugiam festinus revertitur, depositisque mundi regummentis, & curis Monachis sociatur, & quorum prius audire nomen aequanimiter non poterat, eorum se factum in numero gaudebat. Monachus ergo factus res suas omnes Monasterio contulit, & in medio fratrum juxta consuetudinem institutionis Monasticae innocenter, & sine querela religiosissime conversatus fuit. Qui cum sanus aliquandiu viveret inter illos, & incolumis, ut patientia ejus probaretur, coram omnibus languorem repente gravissimum incidit, qui ultra unius anni spatium duravit. Motu namque membrorum usque adeo fuit destitutus, ut nec manum valeret ad os porrigere, nec se de uno latere in aliud movere. Nam praeter solam linguam nullum membrorum suoungebatur officio, aliorum manibus de latere uno movebatur in aliud, cibum potumque sumebat. Ad quem vir Domini Wilhelmus quadam die in infir-

Gebhardus Canon. Argentin.

Gebhardi conversio.

Gebhardi conversio.

Longo morbo coquitur.

mitorio jacentem ingreſſus, cum videret illum, ut truncum penitenti-
mobilem, ejus infirmitati paterno affectu compatitur, & qua potius
dulci conſolatione ad humilem tolerantiam hortatur: Dixitque Ab-
pientiſſimus ad ægrotum: *Placetne ſili, ut Domini miſericordiam invocemus,*
quatenus dexteri tibi uſum brachij indulgeat? cui ille reſpondit. *Absit hoc a me,*
pientiſſime P. ut flagellum Dei meis votis utile, & fructuoſum abijciam; ſed
corporis mei ſalutem parvi pendere, quatenus bene detoſiſcoriã ad DELM por-
merear pertranſire: Scio enim, quod dixit, quoniã virtus in infirmitate perſe-
Sed pientiſſimus P. miſericordiã motus, eò magis diſcipulo infirmitati
compaſſus eſt, quò minus illum curare ſalutem audierat corporalem.
Labores nihilominus miſertus fratrum ægrotò miniſtrantium, manum
ejus dexteram apprehendit, benedicit, orat, & oſculatur, quæ mox Do-
mino largiente priſtinã fuit ſanitati reſtituta.

S. Wilhel-
m9 brachi-
um ejus cu-
rat.

Post dies paucos uxor fratris Domini Gebhardi cum multo comi-
tatu ſuorum venit ad Hirſaugiam, & quoniam nullã ratione intra muros
Cœnobij mulieribus patebat ingreſſus, ad eam Gebhardus in ſella gela-
toria extra portam à miniſtris efferretur de ſanctiſſimi permiſſione Abb.
Cum ecce, ut fieri ſolet inter colloquendũ, brachium miraculoſè ad-
tactum Abb. ſanatum ſermonem incidit: quod audientes in admirationem
non modicam convertit. At mulier fameinã devotione ducta manum
comprehendens ſanatum oſculabatur; quæ mox in rigorem priſtinum
reverta eſt, & omnibus repente viribus deſtituta. Gebhardus autem diſ-
ſimulato, quod acciderat, cognatãque ſalutans ad cellam ſuam repor-
tari ſe mandavit.

Ad tactum
femine
brachium
obrigefcit.

Interea ſanctiſ. P. Wilhelmus orationi, ſuo more intentus, ſi-
ctum ante portam cum brachio diſcipuli ad tactum femine rigentis
ſpiritu didicit, moxque veniens ad cellam infirmati, dixit: *Hec eſt pe-*
na temeritatis tuæ frater, juſto judicio inſiſta, qui manum DEO conſecra-
& ejus miſeratione ſanatum, femine (gloriã tactus inani) oſculandam prece-
ſti: à Domino flagellaris, qui plus vanitati, quã humilitati monaſtica
vice detuliſti. Jam deinceps admonitus eſto, ne quid ſimile præſumptioſe
quam. His per increpationem dictis, iterum apprehenſam Fratris mo-
num benedixit, & ſanavit, nec multò poſt meritis ſancti in toto con-
vulit. Ex eadem tamen infirmitate, quamdiu vixit, ut memoriam non
amitteret, quorum fuerat gratiã flagellatus, uno pede claudicavit. Enim-
verò cum eſſet vir tam generis nobilitate, quã acrimoniã ingenij, ſa-
pientiã quoque, & animi conſtantiã ſublimis, & ſingulari prerogativã
eloquentiã præclarus, magnæ ſimul apud omnes reputationis, & glo-
riã, piã Domini caſtigatione flagellatus eſt, ne quã mens in tanta rerum
omnium proſperitate gloriã tangeretur. Reſtitutus autem priſtinã ſa-
nitati, cum in omnibus ad puritatem regulæ monaſticæ probè, & reli-
gioſè converſaretur, in Priorem S. Congregationis Hirſaugianæ per D.
P. Wilhelmum conſilio Fratrum conſtitutus eſt: in quo quidem officio
magnam circa obſervantiã diſciplinæ monaſticæ diligentiam ſemper
exhibuit, & omne bonum, quod ſermone docuit, prior ipſe in ſa-
actionibus demonſtravit.

S. Wilhel-
mus corre-
ptum diſci-
pulu ſanat.

omne
cor
ad
omne

Cum verò Beatiffimus P. Wilhelmus in conſtructione majoris Cœ-
nobij multum, & continuè eſſet occupatus, tandèmq; cerneret opera-
tum

tum ædificij appropinquare finem, magno cœpit æstare desiderio, quatenus aliquas de S. Apostolo Petro posset habere veras, indubitatasque reliquias, in cujus honorem novam Ecclesiam statuit consecrandâ. Consilio igitur accepto Gebhardum Priorem suum misit ad Urbanum Papam ejus nominis II. cum supplicatorijs litteris, postulans sibi vel parùm aliquid reliquiarum memorati Apostoli per eundem destinari. Veniens itaque ad Papam Urbanum Prior Gebhardus benignè quidem ab eo susceptus est; postulans tamen reliquias nihil potuit obtinere. Nam Wigbertus Antipapa Henrici Regis auxilio fretus occupaverat Romam, ita, quòd Urbano vero Pontifici nullus ad reliquias S. Petri parebat accessus, utpote qui vagus hinc inde stabiles non habuit mansiones. Retulit tamen Papa Gebhardo, de capillis S. Petri veras in Monasterio Cluniacensi, ubi ipse quondam fuerat Monachus, haberi reliquias, pro quibus illò consuluit properandum. Venerabilis autem Gebhardus, qui filius obedientiæ veraciter esse jam didicit, ad Cluniacum declinare sine Abbatis sui licentia non præsumpsit. Summus tamen Pontifex Urbanus, ne vacuum à se dimitteret Gebhardum, quorundam aliorum sanctorum, quas habuit reliquias illi tradidit, & ut sancto eas deferret Wilhelmo favorabiliter commisit. His factis ad Hirsavv missus regressitur. Reversus autem ad Monasterium Prior Gebhardus consilium Romani Pontificis Urbani S. Abbati retulit, & particulas reliquiarum sibi ab eo traditas summa cum reverentia præsentavit. Audito, quòd reliquiæ S. Petri memoratæ haberentur apud Cluniacum, B. Wilhelmus non parùm gavissus est, confidens sibi nihil denegandum à S. Hugone dicti Monasterij Abbate, quem dudum fidelem fuerat expertus amicum. Igitur post menses paucos Gebhardum Priorem cum litteris supplicatorijs misit ad Cluniacum, cui abeunti hoc Patris ultimum prædixit vaticinium. *Vade amantissime Fili, & quam poteris celerrimè maturato ad nos reditum tuum, quoniam nisi præveneris Petrum, & Paulum Apostolos, non nobis, sed tibi longi fructum iuineris cumulasti.* Pergebat ille armis S. Obedientiæ præmunitus, S. Abbatis nequaquam intelligens verbum.

Ad Cluniacum verò cum venisset, litteras B. Wilhelmi Abb. S. Hugoni exhibuit, postulatâsque D. Petri reliquias impetravit. Interea Beatiss. P. Wilhelmus de hac vita migravit ad Dominum: at ipse Prior Gebhardus postquam redijt ad Hirsaugiam, omnium consensu Fratrum, ut diximus, Abbas in ejus locum constituitur. Electus autem anno prænotato, primo die mensis Augusti ordinationem sui, quam benedictionem vocant, usque in XXI. diem mensis Aprilis, (vel Martij hoc est Natalem Sanctiss. P. N. Benedicti) anni sequentis distulit. Super qua re interrogatus à Fratribus respondit: *Sine consueta benedictione hæcenus esse fratres idcirco volui, ut & ego mores vestros, & affectiones erga me plenius intelligam, & pari me vobis dilatione manifestius ostendam. In vestra nunc igitur voluntate relinquo de me statuendi, quidquid volueritis, vestrique adhuc sit arbitrij me vobis Abbatem vel continuare, vel alium eligere.* Cumque fratres unanimi se voto optimè personæ illius responderent contentos, nec alium se velle dicerent habere pastorem, gratias eorum in se benevolentia retulit, & illis nimium urgentibus tandem ordinari consensit. Profectus ergo ad Constantiam, munus benedictionis à Gebhardo Pontifice

Gebhardus
Prior ad
Urbanum
PP. mittitur.

Gebhardus
Cluniacū
mittitur
pro Reliquijs S. Petri.

Gebhardus
fit Abbas.

eiusdem Urbis, qui Monachus ante fuit in Hirsaugia, & bene sensit cura. Papa Urbano, in multorum presentia suscepit, anno Institutionis primo nondum completo, hoc est, mense nono, in die sicut diximus, sanctis. Legislatoris nostri Benedicti. Qui ordinatus ad Monasterium suum cum honore latus revertitur, & cum solemnibus processione à fratribus suis reverenter susceptus est.

Heymo
Prior Hir-
saugiens.

Anno etiam prenotato Dom. Nativitatis XCI. supra millesimum Gebhardus Abb. de consilio Seniorum, Heymonem venerabilem Monachum Priorem Conventus sui Hirsaugiensis instituit, quem ad tale officium utilem esse, & idoneum fore non dubitavit. Fuit enim tam in divinis scripturis, quam in secularibus litteris egregie doctus, & non minus in carmine, quam in oratione soluta exercitatus. In moribus quoque compositus, maturus, & religiosissimus exiit, qui fratres in omni puritate regularis Observantiae praesens. Scripsit inter caetera ingenij sui opuscula vitam, conversationem, & miracula sanctis. Abb. Wilhelmi bino volumine, quod postea frater quidam abbreviavit. Scripsit & de Musica parvum, & non inutilem libellum: Homilias quoque ad fratres nonnullas edidit, quae alteri cuidam Heymoni Halberstensi Episcopo, de quo longè supra diximus, ex errore multoties adscriptae inveniuntur. Nam ita confusè plerumque tam istius scripta, quam illius commixta videntur, quòd nisi lectoris provida sagacitas ea noverit discernere, non facilè cui debeant attribui, phrasim differentiam haud intelligens, valeat judicare. Compilavit & alia quaedam synthemata, quorum notitiam habere non potuimus. Denique Haymo iste noster, quem nonnulli Heymonem, quanta cupientes litteram Saxonum usum pro prima, nuncuparunt, cum esset in omni genere doctrinae studiosissimus, maximam colligendis, rescribendisque voluminibus divorum Patrum diligentiam adhibuit, & fratres ad scribendum hilariter verbo, & exemplo sedulè provocavit. Unde per continuum in sollicitando scriptores diligentiam, brevi tempore non parvum, nec vilem librum suppellectilem comportavit: Abbas autem mox ut Peter S. Congregationis institutus est. Claustrum, & reliquas officinas Monachorum omnes, (quas Beatus Archimandrita VVilhelmus, vel nondum inceperat, vel inceptas non perfecerat) quae potuit diligentia consummare studebat, sumptus ad hoc praebente copiosos cive quodam Moguntino locupletissimo nomine VVigando, qui magno fratrum amore plura contulit huic loco in ministerium pietatis.

Heymonis
lucubrations.

Auger Bibliotheca.

Gebhardus
Monaster.
perficit.

Encomium
Gebhardi.

Fuit autem Gebhardus Abbas vir perspicacis ingenij, & talis, qui natus ad principatum, & majoris dignitatis videretur, in gubernatione rei familiaris multum idoneus, & in cunctis agendis plulquam credebatur astutus; utpote qui in consideratione utilitatis prudenter quodque noverat occultare consilium, nec passim revelare, sicut plures faciunt, mentis consuevit arcanum. Sciebat enim serpentis astutiam rectori animarum penitus fore necessariam, sed propterea minimè simpliciter postposuit columbinam. Hinc factum est, quòd eum depere, cum esset prudens, & astutus, nemo faciliter potuit, nec quinquam simplex, & rectus coram DEO, & hominibus in aliquo circumvenit. Magna in ipso tam spiritualis, quam humana recluditur sapientia.

nominati ſanctiſ. Abb. Wolff helmi ad Gebhardum Bruvvlereſem, & Hermannum S. Pantaleonis Abbates libro uno. De miraculis ejuſdem ſancti alium composuit libellum. Homiliaſ, & ſermones etiam plures, & alia lucubrãſſe dicitur, quã ad notitiam noſtrã lectionis non venerunt.

MXCIII.

Mors Ducis Bohemie.

Anno Gebhardi Abb. ſecundo, Fratiſlaus Bohemie Dux in venatu repente cadens de equo morte ſubitaneã interiit. Eodem anno viſus eſt in aere ſplendor, tanquam ardens facula in nocte volans ab oriente in occidentem, & ibi ſtatim evanuit.

Eodem anno Gebhardus Monafterium Prioratũ in Schonreïn, quod Antecellor ejuſ Beatiff. P. Wilhelmus conſtruere cœpit, elemoſyniſ adjutus fidelium perficere cupiens diligentiam ſuam adhibuit, & magnam Eccleſie partem per intervalla temporum erexit. Eſt autem locus ipſe Schonreïn, ut ſupra diximus, in Diœceſi Herbipolenſi juxta Moganum fluvium in monte ſitu amœnus, aere ſalubriſ, & ſolitudine ſua ad Monaftericam inſtitutionem valdè idoneus, quem olim Ludovicus comes, & frater ejuſ Berengerus de Thuringia S. Abb. Wilhelmo ad conſtruendum Cœnobium pro remedio animarum ſuarum tradiderunt.

Stephani Ilſenburg. Epift. contra Henric. IV. Imp.

Claruit hiſ quoque temporibus Stephanus, qui & Herrandus ex Abb. Ilſenburgienſis Cœnobij noſtri ordinis Epicoſopus Halberſtatenſis in Saxonia; Vir tam in diviniſ ſcripturis, quã ſæcularibuſ litteriſ eruditiffimus, morumque integritate reverendus, & Apoſtolice Eccleſie deſenſor acerrimus. Scripſit ex perſona Comitiſ Ludovici fidelis Eccleſie Romanæ ad Walramum Cicenſem, ſive Noviburgienſem Epicoſpũ, Henrici Regiſ IV. partes plus æquo ſequentem, epiſtolã non minus elegantem, quã prolixam: in qua ſcelera, & errores ipſius Henrici Regiſ conſtanter, & aperte redarguit, ipſumque deſenſorem illiuſ reum cunctoruſ ſceleruſ deſcribit. Qui in eadem epiſtola inter cætera Walramum hiſ verbis alloquitur. *Audi igitur, vera non ſucata, audi ſortia, non faceta. Omniſ, qui dignitateſ vendit ſpiritualeſ, Hæreticuſ eſt. Dñſ autem Henricuſ, quem Regem dicunt, Epicoſpatuſ, & Abbatiaſ vendit. Etenim Conſtantienuſem, Babenbergienſem, Moguntinenſem, & plureſ aliaſ, pro pecunia; Ratiſbonenſem, Auguſtenſem, & Struburgienſem pro gladio: Abbatiam fuldenuſem pro adulterio, Monafterienſem veri Epicoſpatũ (quod dicere & audire nefas eſt) pro ſodomitica immunditia vendidit. Quæ ſi impudenter negare volueriſ, teſte celo, teſte terrã, omneſ & à furno redemptuſ ſcioliſ concludent hoc: Dñſ Henricuſ hæreticuſ eſt. Pro quibuſ nefandiſ malis ab Apoſtolice ſede excommunicatuſ, nec regnum, nec poteſtatem aliquam ſuper noſ, qui ſumus Catholici, poterit exercere. Hæc viri Conſtantia divini timoriſ manifeſtum fuit indicium, & fidem in ſcriptore ſanctam, integram, & rectam plurimũ ſine dubio commendavit. Scripſit memoratuſ præful Stephanuſ, & aliaſ in cauſiſ fidei, & Eccleſie Catholice plureſ epiſtolaſ, quibuſ memoriam ſui nominis cum honore tranſmiſit ad poſteroſ. Ex quibuſ duæ ſunt ad Gregorium Papam VII. quatuor ad Urbanũ II. & aliaſ ad alioſ, quarum incertuſ eſt numeruſ.*

Henric. IV. perſequi tur Hirſaugienſeſ.

Ex præſcriptiſ Henrici Regiſ IV. ſceleriſ occaſio nobiſ clare videtur, ut quanto furore S. Hirſaugienſiſ Cœnobij Congregationem omni tempore, quoad vixit Eccleſie rebellis perſecutuſ fuerit, in medium proferamus. Audiens namque multorum relatione ſuorum quanti-

tâ fidelitate, & constantiâ Monachi Hirsaugienses cum Romana senti-
rent Ecclesia, in furorem conversus, cum hostis, & destructor esset Ec-
clesiæ, in publico suorum Principum consensu præcepit militibus suis, ut
Monasterium Hirsaugense funditus everterent, & sibi omnia bona illius
in beneficium usurparent. Ad quod facinus perpetrandum quendam
Wernherum Episcopum Argentinensem Simoniacum, & sceleratissimi-
mum virum S. Romanæ Ecclesiæ publicum hostem Capitaneum, & fac-
tionis Principem constituit, quem voluntarium, promptum, & ido-
neum ad omnia nefanda, & scelera committenda præcivit. Qui ho-
mo perversus, & nequissimus negotium contra DEI, & Ecclesiæ Christi
honorem libenter suscipiens milites hortatur suos in opus hoc Regi ho-
noricum se quantocius præcingere, unde & emolumentum magnum,
& honorem apud Regem favorabilem essent habituri. Cùmque milites
tam nefandum scelus detestarentur in Dei servos committere, Wernhe-
rus solo nomine Episcopus, dixit: *Ego vos milites in hoc Regis nostri clemen-
tissimi negotio contra inobedientes, & rebelles Monachos præcedam, ego primus
ero, qui magnifici Imperatoris nostri contumelias vindicabo, ego prior manus in
sacrilegos, & pediculosos cucullatos extendam, & Monasterium eorum, in quo
Domini nostri Regis adversarios hospitio toties receperunt, evertam: quicumque
me vestrum scutus non fuerit, lese Majestatis reus punietur.* His dictis lori-
cam induit, & armatus equum, (cædis, & minarum plenus in Monachos
sæviturus inermes) furens ascendit. Omnipotentis justitiâ tactus, spu-
mans, & clamans horribiliter de equo cecidit, & morte præoccupatus
subitanè miser coram omnibus exspiravit. Cujus repentino interitu
perterriti milites, valde timuerunt, nullusque eorum ausus fuit contra
Monachos Hirsaugienses quidquam sinistri præsumere. Furor tamen
infantis schismatici Regis, quem contra Monachos Hirsaugianos se-
mel diabolo instigante, & persuadente conceperat, nequaquam pro-
pterea cessavit: nam etsi nemo in DEI servos manus suas præsumeret ex-
tendere, constat tamen illum suis etiam postea excidium loci pluries de-
mandasse. Neq; enim solos Monachos persequeretur Hirsaugienses, sed
omnes, qui cum Romana Ecclesia rectè sentientes, ab ejus se commu-
nionem subtrahebant, perdere omnino, & eorū delere nomina laborabat.

Wezilone Archiepiscopum Moguntinum, de quo supra diximus,
primò sibi consentientem, sed postea ob nimietatem scelerum ejus ad-
versantem multis contumelijs, injurijs, & persecutionibus affecit. Ejus
quòque successorem Ruthardum venerabilem valde virum de sede Mo-
guntina expulit, & per novem annos continuos exulare in Thuringia
coegit. Giselbertum Abb. B. Wilhelmi discipulum de Hasungen cum to-
ta Congregatione sua Monachorum simili ferocitate fugavit, & possessio-
nes eorum miserabiliter distraxit. Adelberonem Herbipolensis Ecclesiæ
sanctum Pontificem, & plures alios de suis Ecclesijs propter obedientiam
Romanæ Sedis, quam sequebantur, violenter fecit expelli, & alios in
eorum locum ordinari. Plura denique Monasteria propter ejus sævitiam,
& crudelitatem, aut destructa fuerunt penitus, aut bonis suis miserabili-
ter spoliata, & multiplicata sunt mala super terram. De Monachis
autem Hirsaugiensibus, quorum laus erat in Ecclesia, sæpius coram ami-
cis suis publicam fecit querelam, & quasi malorum in eum partem sus-
citassent

R r

citassent

Wernher.
Episc. Ar-
gentinens.
morte sub-
itanè puni-
tur.

Heinric. iv.
Hirsaugien-
ses odit.

Heinricus
plures Epi-
scopos ex-
pellit.

Imper. Hir-
saugien-
sibus.
iratus.

citâſſent non modicam, ſupremum illorum Cœnobio iteratis victis
comminabatur excidium. Nec latuerunt minæ ſchiſmatici Regis inno-
centem, ſanctiſſimâque Hirſaugiani cœtus Congregationem, que
orationibus pugnavit contra ferrum, & ſpem ſuam habens in adjutorio
Altiſſimi, hominis inflati comminationes forti animo contempſit.
DEO nãmque protegente ſervulos ſuos, nemo illos audebat contingere.

Conradus
patri rebel-
lat.

Anno prænotato Conradus Regis Heinrici ex Bertha uxore prima
filius, à patre deficiens, imperium ad ſe trahere conabatur, litteris Vr-
bani Papæ, ac multorum Principum conſilio inductus. Sed operæ præ-
tium fuerit cauſas hujus rebellionis filij contra patrem nefandas, vel
paucis facere notiores, ne temerè factum putetur.

Cauſa re-
bellionis.

Heinricus Rex pater Conradi uxorem ſuam ſecundam nomine Pra-
xedem, quam ante ſeptennium ferme Colonia ſibi fecerat copulari, ut
ſupra dictum eſt, nimium cœpit odire propterea, quòd nefarijs relucta-
retur ejus ſtudijs, in tantum, quòd majus fuit odium, quàm dilectio illa
maxima, quâ illam priùs amaverat. Rancore nimium prævalente po-
ſuit illam in cuſtodiam, & plerisque ex fervitoribus ſuis præcepit, qua-
tenus illi vim inferrent, eo aſtante, & vidente, imò ſicut dicebatur, au-
xilium violatoribus præſtante. Ad tantam quòque averſionem, & de-
teſtationem innocentis mulieris, homo reprobus circa fidem devenit, ut,
quod dictu nefas eſt, etiam filium ſuum Conradum publicè ad ejus concu-
bitum invitaret. Quo horrore percuffo, & patris contaminare torum con-
ſtanter recufante, rex eum ad uxoris illicitos concubitus provocare cu-
piens inter cætera dixit: *Quid ignave cum femina coire metuis, qua nulli
tibi eſt affinitate conjuncta? Non enim filius es, quemadmodum tu errore deceptus
exiſtimas, ſed cujuſdam de Suevia peregrini Principis, cujus & faciem manifeſtè
repreſentat impreſſam. Accede igitur confidenter, & cum hac muliere facis, ſi-
cut ille fecit cum Matre tua meretrice.* His ſermonibus ultra modum eſt in-
dignatus Conradus in patrem, ſed iram prudenter diſſimulans, poſt dies
paucos rebus ſuis diſpoſitis, cum quibuſdam ſibi conſentientibus de pa-
tris palatio diſceſſit, & ad Papam Vrbanum in Italiam pervenit, à quo
honorificè ſuſceptus aliquamdiu quievit, & non poſt menses plures in
Regem ab eo ſublimatus, Machtildem potentiſſimam Lombardiæ Prin-
cipem, promovente Papâ, uxorem accepit, & in Italia favore omnium
contra patrem regnare cœpit. Erat autem vir optimus, omnique boni-
tate, & probitate conſpicuus, humilis, modeſtus, & plenus charitate,
ſummâque in Clerum, & Monachos clementiâ utens, ac pietate, & cujus
præſentiâ mundus videbatur indignus, ideòque in brevi conſummavit
tempora multa, & quia placuit anima ejus Deo, raptus eſt, ne malitia
hujus mundi mutaret intellectum ejus. Nam paucis ſupervixit annis, ut
poſteà dicemus.

Conradus
regnat in
Italia.

Regina verò Praxedis poſt multas injurias, & contumelias, inau-
ditâque mala ſibi per impium tyrannum innocenter irrogata, Deo mi-
ſerante tandem de cuſtodia evaſit, & ad Machtildem prænominatam
Longobardorum Dominam potentiſſimam venit, quam illa cum me-
gno honore ſuſcipiens, poſt dies paucos ad Vrbanum Papam II. perduxit.
Ad cujus pedes miſerabilis Imperatrix provoluta, omnem inſelicitatis
ſuæ hiftoriam Pontifici, lacrimis profluentibus, per ordinem manichiana
aperuit.

Machtildis
de cuſtodia
evaſit.

Papa Reginae compatiens, post verba necessariae consolationis, quam primum fieri potuit, Synodum Cardinalium, & Episcoporum congregat, quibus in unum adunatis inaudita Regis Henrici scelera manifestat, & quid ipsi de illo sentiant, per singulos interrogat. Quorum omnium haec una fuit sententia: Henricum ut haereticum pertinacem, atque rebellem ab omni potestate imperij jure censeri depositum, & ab omni communione Sanctorum remotum. Urbanus itaque Romanae Sedis Pontifex, de consilio omnium, qui residebant in Synodo, Henricum Regem Simoniacum, Haereticum, Nicolaitarum haereseos Principem, S. Ecclesiae Catholicae inobedientem, atque rebellem denunciavit, denuo subscribentibus cunctis excommunicavit, anathematizavit, & maledixit propter inaudita, & nefanda scelera, quae propriam commisit in uxorem, ipsumque maledictum, schismaticum, Ecclesiae Catholicae hostem, DEI, & SS. ejus adversarium proclamat.

Rex Henricus denuo excommunicatur.

Praxedis Imperatrix non diu commemorata in Italia, post menses paucos ad Patriam suam, Regnum scilicet Ruscorum reversa. Coenobium sanctimonialium, omnipotenti Deo sub regula monastica humiliter militantium devota ingreditur, in quo Domino servisse usque ad mortem devotissimè perhibetur. Quae sanctitatis crescentibus meritis tandem Mater sororum suarum, & Abbatissa electa est, in quo dignitatis officio se bonorum exemplar omnium praebuit, & tandem ad Christum, quem dilexit, migravit.

Imperatrix fit Monialis.

Anno etiam praesignato, xxiii. die mensis Septembris solis defectio facta est, quam eclipsin Graeci vocant, manè horà diei tertiã. Draco etiam volans per aërem apparuit, cujus spectaculum plures in admirationem, & pavorem convertit; iterumque pestilentia magna subsequuta est, quae & hominum infinita millia passim abstulit, & pecudum majorem partem consumpsit.

Defectio solis.

Pestilentia magna.

MXCIV.

Anno Gebhardi Abb. tertio, Urbanus Papa in multis Galliae locis habito Praesulum concilio plura statuit, & tam per se, quam per alios Crucem, contra Saracenos Mahumetis spurcissimos cultores pro recuperatione Terrae sanctae, regni Hierosolymorum, in omni Christianorum orbe praedicari mandavit. Quod quidem opus sanctissimum, & feliciter inchoatum est, & tandem felicius consummatum, per continuum ferme triennium monendo praedicatum extitit, priusquam profectio sancta peregrinorum incepta fuit.

Passagium ad terram S. praedicatur.

Claruit his temporibus in Affrica Rasis Philosophus, & Medicus suo tempore doctissimus, quem alij Babilonem, alij verò Mahumetum proprio nuncupatum nomine voluerunt. Hic in Arabica lingua peritus multa ex veterum lectione medicorum volumina composuit, quibus memoriam sui posteris commendavit. De correctione videlicet medicinarum scripsit librum unum. Antidotarium quoque librum unum. Ad Regem Almanforem de cura morborum volumen insigne composuit, in quo totius ratio medicinae continetur. Item de morbis puerorum librum unum. De divisionibus librum unum. Aphorismorum librum unum. In Astronomia, & Alchymia plura scripsit, quae ad manus nostras necdum pervenerunt. Alia similiter in medicinis, quae non vidimus

Rasis Medicus in Affrica claret.

Hildeberti
Epiſc. Ce-
nomenſis
opera.

dimus, edidit. Claruit & hâc ipſâ tempeſtate Hildebertus Cenomaniſis Epifcopus, & poſteâ Turonenſis Archiepiſ. i. vir ſuo tempore, nulli ſecundus, ingenio profundus, & multum diſertus eloquio, Berengarij Turonenſis quondam auditor, atque diſcipulus, ſed errorum ejus contemptor, & hoſtis, qui pro Eccleſiaſtica libertate multas injurias, & perſecutiones ſuſtinuit uſque ad exilium, & carceres. Scripſit utroque ſtyli officio, metro ſcilicet, ac proſâ plura ingenij ſui præclara opuſcula, & non minùs vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum clarus effulſit. De cujus lucubrationibus iſta invenimus. Opus metro compoſitum ſuper totius miſſæ officium librum unum. De ſuis ærumnis, calamitatibus, & exilio librum unum. De miſeria hujus vitæ librum unum. De Sacramento Altaris librum unum. Epistoſarum ad diverſos librum unum. Carminum, Hymnorum, & Epigrammatum librum unum. Berengarij quoque præceptoris ſui ab errore converſi, & maxime pœnitentis poſtea mortui epitaphium in verſibus 50. compoſuit, alia nonnulla edidit, quæ in manus noſtras minimè venerunt.

MXXV.

Prodigia
multa.

Anno Gebhardi IV. magna in plerifq; regionibus prodigia facta ſunt. Aves namque domesticæ omnis generis, anſeres, pavones, gallinæ, & cætera id genus, quæ inter homines fuere nutritæ, ſubitò conſortia hominum contempſerunt fugientes ad nemora, & montes, & ſilveſtrium feritatem aſſumentes, non ampliùs redierunt ad homines. Terra motus crebri fuerunt, imbrium, & aquarum inundationes multæ, peſtilentiæ, mortes, & cunctarum inopia rerum mortales miſerabiliter afflixerunt. Acies in cælo pugnantium crebrò viſæ ſunt, & multos terruerunt. Viceſimâ quartâ die menſis Februarij anno præſcripto, ſtella in oriente viſa eſt, quæ locum ſuum longo interſtitio crebris ſaltibus in alium mutavit, & diu in una ſtatione ſtabilis non permanſit. Circa nonas quoque menſis Octobris cometes ad meridionalem plagam apparuit, qui ſplendorem ſuum in obliquum, quaſi in formam gladij protendit. Nubes etiam ſanguineas tam ab oriente, quàm occidente ſurgentes, & in medio cælo ſibi concurrentes, ruruſumque medijs ferè noctibus à ſeptentrione igneos conſurgere ſplendores, plerumque & faculas ardentes volitare per aera multi ſcriptores illius temporis ſe vidiffè teſtati ſunt.

Equites in
aère.

In Diœceſi Coloniënſi Presbyter quidam probatæ fidei nomine Srvikerus, horâ cujuſdam diei ferme nonâ, duos equites vidit in aère concurrentes, quorum alter Crucem in manibus habebat non modicam, quâ alterum percutiens ſuperabat. Alius quidam Presbyter nomine Gerlacus quodam die circa horam meridianam cum duobus itineris ſui comitibus in nemore quodam ambulans, gladium miræ longitudinis quaſi raptum à vento in aèrem deſerri maniſteſſimè vidit, qui ſine miniſterio cujuſdam ferebatur in altum, & quouſque viſus poterat ſubſequi, gladius in cælum videbatur elevari. Audiebatur & fragor, quaſi aëris motus velocitate percuffi, qui ſicut & viſus paulatim minuebatur, quanto ſublimiſſe ferebatur enſis. Referebant complures civitatem ſe nocturnis temporibus in aère vidiffè ſuſpenſam, & quaſi hominum turmas illam obſiſſe in gyro, machinâſque applicuiſſe varias, & ad capiendam urbem præparatas, omniâque illic apparuiſſe fieri ſecundum ordinem. quæ ſicere

Gladus in
aère.

Civitas in
aère viſa.

mortales in obsidione urbium isthic consueverunt. Multi etiam Crucis signaculum sibi non manu hominis, non ingenio, non arte, sed diuinitus in fronte, indumento, vel qualibet alia parte corporis ostendebant impressum, cui simile quoque nostris diebus circa Spanheim, & in Leodiensium Diocesi simul, ac Moguntina circa Rhenum nos ipsi vidimus factum, quemadmodum suo inferius loco manifestius exprimemus. Hæc autem S. Crucis miraculosa impressio, multis fuit causa incitamenti, ut pro recuperatione Dominici sepulchri ad iter se Hierosolymitanum, de quo sequente anno dicemus, præcingerent.

Mulier quædam biennio prægnans continuè, cum ad partum putaret se urgeri, tandem post duos imprægnationis suæ annos, rupto utero puerum effudit loquentem. Alia quædam infantem per omnia peperit bimbrem. Natus est etiam puer biceps, reliquo tamen corpore unus. Et agnelli plures binis capitibus exorti sunt, & multa mirabilia visa sunt super terram. Globus namque ignis in modum fulguris coruscantis subito ad longitudinem lanceæ se dilatans, sed latior clarissimâ die, & in ipso fervore solis discurrens, intuentium oculos improviso terrore concussit, sed neminem læsit. Quædam verò die sole jam declinante ad occasum, nullâque in aere nubeculâ penitus apparente, ecce globi ignei in diversis cæli partibus multi, quasi per totum aërem discurrentes visi sunt, tandemque altius elevati sese receperunt in cælum. Multi autem, qui eos viderant, non ignem, sed angelicas fuisse Potestates in præfagium futurorum divinâ providentiâ missas ad consolationem mortalium opinabantur.

In Saxonia bos humana protulisse verba notatus est, trinâque vice dixisse, ad pastorem: Vade, Hierusalem capietur à Christianis. Multa, & alia miranda his temporibus in orbe Christianorum visa sunt, quæ causâ brevitatis omittimus: quorum consideratione permoti fideles, multa millia hominum fecerunt se Cruce signari, & sequente anno Hierosolymâ profecti sunt.

MXCVI.

Anno Gebhardi Abbatis v. Indictione Romanorum iv. Welfo Dux quondam Baviaræ Heinrico Regi diu rebellis, & contrarius, & Ducatum prædictum compulsus dimittere, posteaquam multas instabiles peragraverat mansiones, ad gratiam ejus redijt, & amissum Ducatû recepit.

Anno igitur Dominicæ Nativit. prænotato, visis tot prodigijs, & mirandis, quæ divina providentia mortalibus jam plusquam per triennium ostendit; communis, & magna expeditio Christianorum, quam Passagium plerique vocant, pro recuperatione Hierosolymitanæ civitatis, & Dominici sepulchri ultra mare facta est contra Saracenos, qui Terram sanctâ per annos plures occupaverant. Ad militiam ex Hispania, Gallia, Aquitania, Burgundia, Flandria, Brabantia, Anglia, & ex omnibus regnis, & Provincijs Occidentalibus, tam Regum, Principum, Nobilium, quàm vulgi utriusque sexûs, innumerabiles turmæ armatâ manu, crucisque signati surgentes Hierosolymam tendere cœperunt. Duces diversos secuti. Primi namque Petrum quendam Presbyterum Eremitam natione Gallum ex Amiens oppido natum, virum quidem staturâ pusillum, sed corde, & animo magnum, qui totius peregrinationis prima causa fuit, sequentes ad quindecim millia aestimati, per Germaniam, Baviarum, & Hungariam non sine magna difficultate transeun-

Crux in hominibus apparet.

Monstra Puer loquens nascitur.

Globi ignei in aere.

Bos loquens

Welfo Dux Baviaræ redit in gratiam cum Heinrico.

Petrus Eremita.

res, Constantinopolim, & inde ad regiones Terræ sanctæ proximas pervenerunt. Ex quotidiano concursu peregrinorum aucti sicut arena maris, ut eorum jam penè infinitus esset numerus. Alij quendam Presbyterum nomine Folmarum sequentes Ducem, per Saxoniam, Bohemiam, & Austriam pedestri itinere profecti sunt, quorum numerus ultra duodecim millia fuit aestimatus, quemadmodum ab his, qui interfuerant, litteris invenimus commendatum. Plures etiam per Danubium navigio descenderunt, quorum non parvus fuit numerus, qui singulis ferme diebus maximè augebatur. Nonnulli Cisthenani, Mossellani, Colonienles, Cynovoti, Westrasij, Wetterausij, & Franci orientales Goteschalcum Presbyterum quendam Moguntinum sequebantur Ducem, quorum multitudine fuit maxima. Porrò Galli, Hispani, & Angli per mare mediterraneum ad Palestinam navigio similiter pervenerunt, quorum innumeralis multitudo navibus mare latissimum cooperuisse videbatur. Mirabilis, & perpetuò memorandus tot Christianorum in unam expeditionem concursus, quorum summa plusquam quater centum millia hominum fuit aestimata; quanquam fuerint nonnulli authores, qui numerum peregrinorum in unum convenientium apud Antiochiam sexcentorum millium summam dixerint excessisse, quorum non pauca millia ab infidelibus interempta sunt.

Folmarus
Dux peregrinus.

Goteschal-
cus alius
Dux peregrinorum.

Numerus
militiæ
Christiana.

Huic expeditioni tam sanctæ, tamq; necessariae Monachi, & Moniales, senes & juvenes, virgines, & maritatae mulieres cum parvulis, & infantibus sine certo numero plures interfuerunt, & multæ multæ fuerunt in scandalum, & ruinam. Quoniam verò totius Passagij hujus historia in duodecim libris digesta plenius habetur; hic diutius in ejus narratione consumere tempus superfluum judicavimus. Præmissis igitur paucis de Gotfrido comite de Bullion, quem nomine Ducatus Lotharingiæ Principes hujus sanctæ peregrinationis honorarunt, Ducem propter fortiter gesta illum, cum non esset, pro reverentia nuncupantes; & exortatione Judæorum, quod peregrini minùs consultè fecisse notati sunt, reliqua omitemus. Godfridus igitur comes de Bullion in Provincia Lotharingiæ vir magnanimus, fortis, & in fide Christiana devotissimus, audiens terram Palæstinam, id est, Judæam, quam Dominus, ac Redemptor noster Jesus Christus Dei filius proprio sanguine consecravit: ipsūque templum Dominici sepulchri tam indignè foedari à Saracenis, & Christianos ab iisdem tam miserabiliter oppressos, cum, Urbano Papa II. jubente, Crux in omni terra prædicaretur, animo compunctus est, & amore cælestis regni pro defensione fidelium arduam hanc peregrinationem humili devotione subivit, ac tandem non sine maximis periculis laboribus feliciter complevit. Qui ut miliciam Christi sine præsumptione spei revertendi profiteretur expeditus, comitatum suum de Bullion cum omnib⁹ ad eum pertinentibus Leodiensi Ecclesiæ in jus proprietatis perpetuum vendens tradidit pro mille trecentis marcis argenti purissimi; & quidquid habuit aliud in possessionibus, censibus, & annuis provectibus supellectili, quod secum ducere non potuit, fratre suo Balduino cœnosciente vendidit, & omnib⁹ in pecuniâ redactis, cum eodem fratre, & omni familia sua in auxilium Christianorū cum ceteris peregrinis ad regnum Hierosolymitanum profectus est, & ampliùs in Europam, multo magis in

Gotfridus
comes de
Bullio Dux
exercitus.

in Lotharingiam reversus non fuit, sed mansit in militia Jesu Christi stabilis, & usque ad mortem perseveravit. Quem Christiani Principes Regem, Jerusalem urbe tandem captâ, fecerunt, sed coronam portare auream in ea civitate noluit, in qua Rex cœlorum spinis coronatus fuit. Ejus verò Ducatum de Bullion Leodiensis Ecclesia sicuti totum pecuniâ liberum emerat, ita possidet quietè usque in præsentem diem. Unde propter reverentiam à Principibus Gotfrido comiti collatam, ut non comes de Bullion, sed Dux de Lotharingia diceretur: Episcopus Leodiensis Ducem se pariformiter scribere consuevit. Eodem anno, quo Petrus, & Gotscalcus Presbyteri de Bullion præcesserunt, ex diversis regnis, & Provincijs, Galliæ scilicet, Angliæ, Flandriæ, Lotharingiæ, gens copiosa, & innumerabilis in multa suppellectili, ac substantia Hierosolymâ proficiscens, comestrationibus, & luxuriæ dedita, spiritu crudelitatis adversus Judæorum insurrexit populum, per quasunque urbes iter faciebant, crudelissimam in eos exercentes necem, asserentes sic obsequium se præstare Deo in suæ expeditionis principio contra hostes fidei Christianæ. Idque factum est præcipuè in Regno Lothariensium.

Hæc autem strages Judæorum primò in civitate Colonienfî à civibus facta dicitur: qui subito in eos irruentes, domus, & Synagogas eorum subverterunt, omnia illorum bona inter se dividentes. Quo viso circiter ducenti ex Judæis navigio per Rhenum ad oppidum Nyssienfè fugere cœperunt: quos peregrini, & cruce signati persequentes trucidârunt omnes, nec unum relinquentes vivum.

Hinc Moguntiam pervenientes comitem quemdam Emichonem nomine virum nobilem, & potentem illius regionis invenerunt, qui & peregrinorum præstolabatur adventum: Judæi vero, qui in Moguntia habitabant sibi timentes, Episcopo Ruthardo spe salutis infinitos thesauros comitunt; qui pecuniâ cautè repositâ, illos in suæ domûs folio à facie comitis in loco clausit tutissimo, verùm comes Emicho, & cruce signati fractis feris, & januis septingentos utriusque sexûs Judæos in ore gladij peremerunt, reliqui viso furore sævientium Christianorum mutuis se vulneribus confoderunt; Matres lactentibus guttura ferro secabant, alios transforabant, ne in manus horrendas inciderent Christianorum, quos incircumcisos, id est Gohim nuncupabant; sic & ipsi omnes crudeliter sunt interfecti.

Anno Dominicæ Nativitatis præscripto Monasterium ordinis nostri in Reinhausen Moguntinensis Diocesis in Saxonie partibus fundatur, paucis ab oppido distans milliaribus: in quo multi deinceps Monachi religiosissimi claruerunt.

Primus dicti Monasterij Abbas nomine Reinhardus, vir divinis scripturis studiosissimus, & multùm eruditus, metrico genere scribendi non minùs exercitatus, quàm oratione solutâ, ingenij sui non pauca lucubravat opuscula, de quibus tandem vidimus subjecta. Commentarius in Isajam Prophetam, librum I. In Ezechielem quòque Prophetam librum I. In omnes Epistolas S. Pauli. libros XIV. In librum B. Job opus metricum non spernendæ authoritatis. Cætera, quæ scripsit, in manus nostras non de venerunt.

Vir iste doctissimus Reinhardus non solum in omni genere scientiarum

Peregrinorum
luxus
perdidit
eos.

Colonienf.
interfecerunt
Judæos.

Moguntia
peregrini
interfecerunt
Judæos.

Monasterium
Reinhausen
fundatur.

S. Reinhardus
I. Abb. in
Reinhausen
&c.

tiarum eruditus extitit, sed etiam vitæ merito religiosus, atque sanctissimus fuit, utpote qui multis in vita, simul & post mortem signis, & miraculis coruscavit. Unde & usque in præsentem diem ad sepulchrum ejus, quod est in Ecclesia memorati Monasterij, morbo epilepsie, quem caducum appellant, gravati homines misericordiam Dei implorantes, suari perhibentur.

MXCVII.

Anno Gebhardi Abbatis vi. Henricus Imperator ab Italia rediens in Bavariam secessit; & in civitate Ratisbona super Danubium aliquandiu moratus: Judæis qui priori anno per comitem Emichonem, & peregrinos Baptismum coacti susceperunt, redire ad Judaismum concessit.

Eodem anno Imperator Henricus magnum cum Principibus colloquium de pace, & reformatione Imperij habuit, in capite videlicet mensis Septembris. Et licet, sicut quidam dicebat, pax est interdum, pacis fiducia nunquam; multa ibidem pro pace sapienter constituta fuerint; nullus tamen, aut parvus inde sequebatur effectus: propterea quod Rex manifestus Ecclesie hostis pacem dare non potuit, quam contra Deum, & Ecclesiam multo jam tempore violavit. Natale Domini Argentinae cum sibi adherentibus Principibus eodem anno Rex celebravit. Eo quoque anno æstas fuit multum fertilis, hiems lenis, & pestilens.

Anno quoque prænotato Gebhardus memorabilis Abbas fratrum labori compassus, qui aquam de flumine ad usus necessarios hauriebant, habito cum expertis in ea facultate magistris consilio, per occultos sub terra meatus aquæ ductum de monte in Monasterium fecit, & aquam ad omnes officinas necessariam non sine magnis impensis introduxit.

MXCVIII.

Anno Gebhardi Abbatis septimo, inquisitione factâ Moguntiae ab Imperatore de facultatibus Judæorum anno Gebhardi quinto, sicut diximus, interfectorum, inter cæteros, qui eas rapuisse delati sunt, quidam ex consanguineis Ruthardi Archiepiscopi coram Imperatore fuerunt accusati, quos cum Imperator perquireret, nec in præsentiam venirent, Archiepiscopus causam eorum defendere tentans, sed minus valens indignatione permotus ex urbe discessit, & in Thuringiam cum eis se contulit quasi suis in hoc melius prospexiturus, & ex vicinitate Saxorum Imperatori rebellium, quemdam terrorem ei illaturus, sique commotionis suæ vindictam exacturus. Fuerunt autem, qui dicerent etiam ipsum Episcopum de pecunijs Judæorum sustulisse, quod ex eo confirmare videntur, quoniam omnem, sicut diximus, eorum substantiam in depositum acceperat, quod neminem scire præter ipsum, & paucos familiares ejus verisimile constat.

His quoque temporibus Ordo Cisterciensis militans sub regula Beatissimi Patris nostri Benedicti sumpsit initium in partibus Gallicanis cujus fundator primus fuit Rupertus Abbas Molismensis in Diocesi Lingonensi Ordinis nostri: quo tandem mandato summi Pontificis Urbani ad Molisimum reverso, Albericus in Abbacia nova Cisterciensi successit Monasterium perfecit, & in brevi tempore multitudinem Monachorum in unum Sanctitatis propositum adunavit. In magna paupertate hiendo cœpit, & in paucis annis mirabiliter succrescens, & dilatatus omnibus locupletior evasit.

Anno

Imperator
venit de
Italia.

Ruthardus
Archiepiscopus
recessit ab
Imperat.

Ordinis Cisterciensis
initium.

Anno Gebhardi Abbatis prænotato in Diœcesi Wormacensi non procul ab Oppido, quòd Neolinigen ab incolis terræ nuncupatur, mirandum multis diebus apparuit spectaculum. Certis in hebdomada noctibus, & maximè in festis Sanctorum multitudo quædam armatorum maxima de monte quodam egressa in campi planiciem vicinam quasi ad prælium processura videbatur à multis. Erant inter eos pedites, equites, sine certo numero multi, qui nunc huc, nunc verò illuc quasi per turmas discurrentes sese mutuò percutere visi sunt, ita quòd fragor ex collisione armorum eminè audiebatur. Consumato tandem, ut putabatur, conflictu circa horam nonam noctis, in montem unde processerant, se cum gemitu, & ejulatu quasi violenter impulsu festinantissimè receperunt. Hæc visio nimis horrenda per continuū fermè triennium apparuit: non singulis quidem noctibus, sed sacratoribus, & interpolatis; & tam crebrò, ut notum factum fuerit in omni circaregione cunctis habitantibus miserabile spectaculum. Erant autem turmæ, quæ videbantur, non hominum, sed animarum, sicut rei postea demonstravit eventus, quibus omnipotentis Dei miseratio indulgit, ut suas in purgatorio poenas assumpto schemate visibili, significarent mortalibus, quorum suffragio charitatis intuitu liberari potuissent. Ex vicinia per hoc triennium, quo mortuorum apparuere spiritus, multi homines docti, & indocti, sæculares, & clerici, propè locum, ubi solebant videri convenerunt, visionem hanc grandem videre cupientes: quorum tamen nullus ad illos ausus fuit accedere. Fuit eo tempore in Cœnobio Limpurgensi non multum à loco huiuscemodi apparitionis distante, Monachus quidam doctus, & religiosus, nomine Rupertus, qui postea fuit Abbas ejusdem Cœnobij, ut suo loco dicemus. Qui cum esset homo prudens, & in Deum magnæ devotionis nocte quâdam suo permittente Abbate cum quibusdam alijs Monachis Deo mente, & corpore dicatis ad montem, unde spiritus illi consueverunt exire, propius accessit, præmissisque orationibus sancto se crucis signaculo munivit, & donec egrederentur, expectavit. Et ecce circa sextam noctis horam spiritus illi de monte more suo turmatim procedentes in campum veniunt, & sicuti consueverant, in modum concertantium, huc, illucque discurrunt. Interea Rupertus diligenter considerato montis loco, unde videbantur exisse, constanter propius accessit, & se in orationem cum fratribus dedit. Cumque turma jam post conflictum redire videretur ad montem, Rupertus eam per nomen Jesu Christi adjurans præcepit, ut sicuti apparebat, immobilis persisteret, & sine falsitate ad interrogata responderet. Mox immobilis stare omnis illa videbatur spirituum turma, & quasi compos voti effecta libenter jubentis audire imperium. E quibus unus Ruperto, qui esset interroganti respondit. Non sumus phantasma, nec sumus vel hominum vel dæmonum turma, animæ sumus hominum vitæ Defunctorum, qui ante paucos annos in hoc loco campestri pro justitia Principis bellantes fuimus in concertatione occisi. Arma, habitus, & equi, quæ nobis, dum viveremus, instrumenta fuere peccati, etiamnum post mortem in nobis videntur, vobis manifesta sunt quædam signa ejus in quo sumus tormenti. Omne autem, quòd circa nos apparere cernitis, nihil aliud in nobis est, quàm intollerabilis ignis, quamquam

Animarū
Defunctor.
exercitus
triennio
apparuit.

Rupertus
Monachus
Limpurg.

Rupertus
adjuravit
animas.

Animæ ad-
jurata pe-
runt ſuffra-
gia.

Orationes
fiunt, &
DCCCC.
Miſſæ, ut li-
berentur.

Monasteri-
um Bursfel-
fundatur
novum.

quam vos hoc minimè videatis. Et benedictus omnium creator Deus, qui & nobis contulit poſſe apparere viſibiles, & tibi donavit, ut nos ad loquendum in Chriſti nomine adiurares. Magnum enim chaos eſt inter nos, & vos, ut ſicuti vos ſtatum noſtrum nullà ratione poteſtis, quamvis in carne mortali vivitis, ita nos vobis aut loqui, aut apparere viſibile nequaquam poſſumus, niſi cum id nobis divina pietas ſingulari privilegio donaverit. Cui Rupertus Monachus dixit, poteſtne fieri, ut orationibus viventium ab his pœnis liberet vos Dominus? Spiritus reſpondit. Jejunijs, orationibus, elemoſyniſque, & maximè celebratione miſſarum juvari, & poſſumus, & oramus. Cui Monachus. Et quomodo, inquit, ſcire poterimus vos liberatos à pœnis, ſi vobis impenderimus poſtulata ſuffragia? reſpondit Spiritus. Cum feceritis pro nobis ſtatuta ſuffragia, & amplius iſtius viſi non fuerimus, manifeſtum erit vobis ſignum, quia liberati ſumus. His dictis mox omnis illa Spirituum turba, quæ uno ex ore clamabat dicens tertio: orate pro nobis, orate pro nobis. Et conſeſtim omnes in ignem reſoluti videbantur clamantes. Juſta es Domine, & rectum judicium tuum, qui reddis unicuique quod meruit. Mons etiam ipſe totus apparuit igneus, tantuſque fragor audiebatur, & ſtrepitus arborum, ut cælum, & terram in unum concuti putarent. Rupertus cum ſuis nimiùm territi ad Monasterium Limpurgienſe reverſi ſunt, & fieri pro defunctis poſtulata ſuffragia quantociùs ordinaverunt. Nam præter jejunia, elemoſynas, diſciplinam, & orationes in Monasterijs, & Eccleſijs diverſis factas, per triginta continuas dies Miſſæ pro illis legebantur quotidie triginta: quibus expletis ad montem Rupertus revertitur, & noctem ducens priori loco inſomnem, ſi revertatur Spirituum turba, præſtolatur. Sed ubi advenit hora viſionis conſueta, vocem audivit in aëre cantantium Spirituum melodià concordiam, ac ſuaſivam dicentium. Te Deum laudamus, te Dominum confitemur &c. Spiritus verò turba nequit, nec deinceps amplius apparuit, quam liberatum non dubitamus.

His etiam temporibus Hermannus comes de Northeim in Saxonia vir dives, potens, & Chriſtianæ fidei cultor devotiſſimus, Gertrude ſua legitimâ uxore conſentiente, & cooperante Monasterium Ordinis noſtri fundavit, quod à Villa tunc proxima, nunc autem funditus deſolata, & everſa Bursfeldia nuncupatur in honore ſanctorum Thomæ Apoſtoli, & Nicolai Myreorū quondam Episcopi; in quo Monachos, & Abbatē ſecundum Regulam D. P. N. Benedicti converſantes inſtituit, quibus præſentium vitæ neceſſaria procuravit. Ab hoc loco noviffima Ord. N. reformatio in Germania vocabulū accepit. *MXCIX.*

Anno Gebhardi Abbatis VIII. Conradus Episcopus Trajectenſis 24. die mensis Aprilis poſt Miſſarum celebrationem in domo ſua procumbens ad orationem, à quodam Friſio interfectus eſt, cujus interfectionis hæc fuit occaſio. Cum idem Præſul in parte civitatis paludinoſa Eccleſiam Canoniorum ædificare diſponeret, & propter luſam, fluxilémque locum locare fundamentum ſtabile non poſſet, affuit inter cæteros quidam ex Friſia natus homo, non parùm in Architec-tura peritus nomine Pleberus, qui ſub pœna capitis ſui pollicebatur ſe fundamentum ſtabile, & perpetuò ſtabile quâdam arte poſſe locare, ſuper quo conſtructa Eccleſia.

Ecclesia nunquam esset ruitura, sed cum pro suo consilio dando nimis multam postularet pecuniam, Episcopus dissimulato proposito filium ipsius Pleberi æquè latomum conveniens largis donavit muneribus, & arcanum proposita artis consilium ab eo revelatum latus accepit, Plebero negotium Episcopi cum filio penitus ignorante. Episcopus itaque jam sufficienter à juvene informatus, secundum artem, quam didicerat, stabile fundamentum in aquis posuit, & desuper Ecclesiam ædificari fecit. Quamobrem Frisius nimio furore incensus contra Episcopum, à quo suo defraudatus lucro videbatur, totus in ejus necem conspirabat, & opportunitatem observans die præscriptâ domum ejus, ut notus ingreditur iram complens, ut diximus. Cui in Pontificatu Ecclesiæ Trajectensis successit Burghardus, vir nobilis, prudens, pius, & mansuetus, qui non minus vitæ meritò, quàm sanctæ prædicationis verbo gregem commissum optimè custodivit.

Conradus etiam Eichstatis in Bavaria eodem anno prænotato moritur, pro quo alius ejusdem nominis Pontifex ordinatur. Eodem quoque anno mortuus est Hermannus Archiepiscopus Coloniensis, cui Fridericus successit, & annis xxxii. præfuit. Vir prudentissimus, amator Dei, & Ecclesiæ strenuus advocatus, ad quem multi eruditissimi viri suas lucubrationes tanquam unicum Doctorem mœcenatem inscriptas mittere consueverunt; inter quos Rupertus Abbas Monasterij Tuitiensis prærogati vâ familiaritatis obtinuit principatum, de cujus ingenio, & opusculis locuti sumus.

Ille Fridericus Reverendiss. Archiepiscopus Monasterium Virginum Ordinis nostri à fundamentis novum construxit in quadam Insula Rheni, quæ Insula Rolandi nuncupatur, quinque ferme à Brunna Oppido in accessu fluminis distans milliaribus, in quod multitudinem Monialium posuit secundum Regulam sanctissimi P. N. Benedicti, omnipotenti Deo in vera mentis, & corporis castitate famulantes, quibus & necessarios proventus, & redditus pro sustentatione ordinavit. Idem quoque Religiosissimus Præsul Fridericus aliud nostri Ordinis Cœnobium juxta Rhenum construxit, in colle montis prope sylvam, quæ dicitur Rhinmagen, in ascensu memorati fluminis non procul à prædicta Insula Rolandi: quod perfectum, & consumatum Abbati Monasterij S. Michaelis in Segeberg perpetuò voluit esse subiectum, Ecclesiam consecrans in honorem sancti Apollinaris Martyris, & proventus ad usum Monasteriorum, & Propositi Deo famulantibus sufficienter dotavit.

Oppidum etiam Andernach, quod juxta Rhenum in decessu ipsius fluminis à confluentia tribus distat milliaribus, ampliavit, murisque ac turribus in circuitu munivit: arcem in superiori parte construxit, & fossatum in gyro totius oppidi, ut hodie cernitur, fieri mandavit.

Duo insuper castra in fundo Coloniensis Ecclesiæ, cui præsidebat, nova construxit: quorum Rolandi alterum Art, vulgariter verò Rolandisek nuncupatur, situm in monte non procul à supradicto Cœnobio Monialium Insulæ Rolandi: alterum verò propter altitudinem montis, in quo constructum est, Wolckenberg nominatur, parùm distans à Drackensfels, seu Petra draconis, quod se videndū à remotissimis præstat locis.

Anno quoque prænotato Henricus Imperator Natalem Domini

Herman.
Coloniens.
Archiepisc.
obiit, Frid.
ricus suc-
cellit.

Cœnobii
Monial. In-
sula Ro-
landifun-
datur.

Andernach
oppidum
instauratur

Rolandisek
Wolcken-
berg.

Coloniæ celebravit: in Epiphania verò Aquifgrani filium ſuum juniorem Heinricum v. Regem fecit, reprobato majore filio Conrado, quem prius coronari fecerat. Conradus autem rebellionis ſuæ cauſam, quam ſupra diximus, paucis tantùm, ſibi que familiariffimis revelavit, juxta illud turpitudinem Patris tui ne denudaveris: ſed cum alio ſui nominis Conrado forti admodùm, & prudentiffimo viro ad Urbanum Papam II. profectus eſt, & Rex Italiae, ſicut dictum eſt ſupra, conſtitutus.

Erat enim vir per omnia Catholicus, & Apoſtolicae Sedi ſubjectiffimus, plus Religioni, quàm armis, aut faſcibus deditus: fortitudine tamen, & audaciâ ſatis, & ſuperinſtructus: lectionibus, quàm luſibus vacare malebat, miſeris omnimodis, & præcipuè militibus inopiâ ſtrictis compaſſione, & miſericordiæ fruſtu proximus fiebat. Neminem contempſit, nemini vim intulit: nemini præjudicium intendit, ſed omni perſone, omni conditioni pius, manſuetus affabilis fuit, indeque non immeritò, & ipſe Deo, & hominibus gratus, & amabilis exitit.

Anno etiam prænotato v. Calend. Auguſti Urbanus Papa II. vie ſanctus, & Deo dilectus, poſt multos labores, & varias perſecutiones, quas ab impijs pro juſticia ſuſtinuit, ad Dominum migravit. Romæ ſepultus eſt in Eccleſia S. Petri Principis Apoſtolorum. Iſte Beatiſ. Papa Urbanus anno Pontificatus ſui VII. ad inſtantiam venerabilis Gebhardi Abbatis privilegium Gregorij Papæ VII. Beato Wilhelmo Abbati, & Monafterio Hirſaugienſi gratioſè indultum cum pleniori gratia prærogativa confirmavit: de ſuper novam tradens Bullam plumbo ſigillatam, cujus tenor ſequitur, & eſt talis.

URBANUS Episcopopus Servus Servorum DEI
Dilecto filio Gebhardo Monasterij Hirſaugienſis Abbati, et ſuis ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Cum univerſis ſanctæ Eccleſiæ filijs pro Apoſtolicae Sedis auctoritate, ac benevolentia debitores exiſtamus: illis tamen locis, ac perſonis, quæ ſpecialiùs, & familiariùs Romanæ adhaerent Eccleſiæ; quæque ampliori Religioni gratiâ eminent: propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Unde nos b. m. prædeceſſoris noſtri Gregorij formam ſequentes eadem tibi, tuiſque legitimis concedimus ſucceſſoribus, quæ ipſe prædeceſſori tuo Wilhelmo, & ejuſdem Monafterio precibus Adelberti comitis conceſſit, & confirmavit: qui æternæ retributionis amore ſuccenſus in prædio ſuo, quod dicitur Hirſaugia Monafterium à progenitoribus ſuis antiquis conſtructum, nuper amiſſa reſtituens venultè reparavit, & in uſus fratrum inibi Deo ſervientium pluribus poſſeſſionibus, & redditibus ampliavit. Quam ſuæ liberalitatis inſtitutionem ne ulla in poſterum perversorum hominum audacia minuere, aut violare præſumat, Apoſtolicae auctoritatis privilegio muniri, & S. R. E. tuitione roborari poſtulavit, quamobrem præſatum Monafterium ſub Apoſtolicae Sedis protectione, ac tutela ſpecialiter amplectentes præſentis privilegij paginam ſtatuiſmus, ut quæ hodie idem Cœnobium juſtè poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſtè, & canonicè poterit adipiſci, firma tibi, et ſuis ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc nominatim deſignata

Urbanus
Papa 2. mo.
ritur.

Exemplar
privilegij
Urbani.

gnanda duximus. Cellulas S. Gregorij, quæ dicitur Richenbach. & sancti Martini, quæ dicitur Vifchbachajo, & prædium quod dicitur Gilstein, quod datum est pro Cella S. Petri, constituentes ne vel tu fili charissime Gebharde, vel quilibet tuorum successorum, præfatas Cellulas destruere, vel ea, quæ illis jam concessa sunt, seu concedentur, temerè præsumatis imminuere. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, vel ejus possessiones auferre, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare: sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione concessa sunt, usibus omnimodo profutura, constitutionis quoque immunitatis, & libertatis modis, quos præfatus comes illustri Adelbertus scripto suæ traditionis infertur, & regio sigillo imprimi curavit, ac posteritatis cautelam, & arcendos infestantium impetus diligenter statuimus, uti nec de promissis quilibet negligatur, ne de vetitis quilibet præsumatur. Obvante verò te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi quâlibet subreptionis astutiâ, vel violentiâ præponatur, nisi quem fratres comuni consensu, vel fratrum pars consilij sanioris secundum Deum, & Beati Benedicti Regulam elegerint. Consecrationes Altarium, sive Basilicarum, Ordinationes quoque Clericorum, Oleum sanctum, & cætera ad Episcopale officium pertinentia ab Episcopo Spirensi, in cujus estis Diocesi accipietis; si tamen Catholicus fuerit, & communionem Apostolicæ Sedis habuerit: & si ea gratis sine Simoniaca pravitate impendere voluerit. Aliàs verò liceat Catholicum, quem volueritis, Episcopum adire, & ab eo consecrationum Sacramenta accipere, qui Apostolicâ fultus auctoritate, quam postulatis, indulgeat. Advocatum præterea, sive protectorem vobis Gotfridum præfati comitis Adelberti filium instituimus, si hujusmodi Deo præstante fuerit, ut Ecclesiæ, & servis Dei honorem debitum exhibeat, & prædicti Monasterij utilis, & studiosus defensor fuerit. Sin autem in vestra sit potestate eligere vestræ Ecclesiæ idoneum protectorem, qui sine lucri sæcularis exactione id divinæ servitutis obsequium strenuè ac reverenter exhibeat. Vos igitur fili in Christo charissimi oportet regularis disciplinæ institutionibus sollicitius, & devotius insudare, & quanto estis à sæcularibus tumultibus liberi, tanto studiosius placere Deo totius mentis, & animæ virtutibus anheletis: præcipuè studentes Romanæ Ecclesiæ decreta veneranda servare, cujus Patrocinio ab omni jugo viventium estis annuente Domino præmuniti. Ad indicium autem perceptæ hujus à Romana libertatis per annos singulos Bizantium aureum Lateranensi Palatio persolveritis. Sanè si quis in crastinum Episcopus, & Archiepiscopus, Imperator, aut Rex, comes, aut Vicecomes, judex, aut persona quâlibet magna, vel parva hujus privilegij nostri paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, & eorum, quæ concessa sunt, vel statuta, quicquâ irritum fecerit: secundò, tertio ve comonitus si non satisfactione congruâ emendaverit, aeterno se innodatum anathemate, & à Corpore Christi, & Ecclesiâ, & auctoritate potestatis Apostolicæ segregatum cognoscat. Conservantibus autem hæc pax à Deo, & misericordia presentibus, & futuris sæculis conservetur Amen. Datum Placentiæ per manum Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, 8. Idus Martij. in dictione tertiâ. Anno Dom. Incarnat. M. XCV. Pontificatûs autè Domini Domini Urbani Papæ II. anno VII.

Sf 3

Acta

Bona Monasterij confirmantur à Papa.

Abbat. electio est Monachorum.

Exhortatio Papæ ad observantiam.

Excommunicantur hujus paginæ violatores.

Hucusque Bulla Pontificis.

Acta ſunt hæc anno Gebhardi Abbatis quarto, qui facile quod voluit impetrare à Papa potuit, cujus ſanctitati antea & notus, & charus fuit. Nam ut ſupra diximus, cum adhuc Prior eſſet, à Beato Wilhelmo ad illud pro ſanctorum Reliquijs miſſus, & ſingularis amicitia benevolentia donatus. Dedit autem memoratus Pontifex Urbanus, & aliud privilegium huic Monafterio, cujus tenor jam ſequitur.

Bulla Urbani Papæ alia nobilitatis.

Notatur culpa maiorum Episcoporum.

Hirsaugienſis fundatio.

URBANUS Episcopus ſervus ſervorum DEI omnibus Teutonicæ regionis fidelibus. Hanc chartam, & hoc privilegium in Chriſti nomine donaturi; non eſt abs re, si primo innotescimus, quæ sit causa, vel quæ necessitas ejusdem privilegij. Monasteria, & Servorum Chriſti habitacula, quæ pia voluntate, & optimo studio ædificantur: si non minus à posteris, quam majoribus, & eorum fundatoribus amarentur, profecto eorum status non adeo eſt infirmus. Item qui appellantur Episcopi, si omnes de officio suo dignè curarent, & tam prodesse, quam præesse operam darent, hoc quoque non parùm faceret ad stabilitatem Monasteriorum. Nunc autem quod sæpius ſumus experti; quod majores conſtruunt, hoc si eorum posteri non destruunt, omittunt magis pro humana verecundia, quam pro Deo. De ipsa tamen Parentum eleemoſyna tantum ſervitij ſæcularis exigunt, ut nulla digna fit ſollicitudo de illo ſervitio, quod Deo debetur. Hoc quæque viſum eſt non ſemel contigiſſe, quod qui Chriſti videbatur Antistes per honeſtam occaſionem, quâ Abbas benedicendus erat ab eo, Congregationi fratrum Abbatis electionem ex toto præriperet, nec alium ordinaret, quàm quem ipſe præcipuè voluit, voluntate fratrum animo poſtita. Ordinato autè de cætero, & ipſe imperavit, quæſi tributario ſuo, & quæſi cum hoc ſolùm conſtituto, ut ſæculariter viveret. Nam & illi peſtis maligniſſima ſcilicet hæreſis ſimoniaca cum auctore ſuo diabolo ita cinxit terram, & perambulat eam, ut nulla ſit Eccleſia, quæ ſecurè eſſe queat de ejus violentia, & invaſione, propter quæ ſingula cum Domini diſpenſatio de mediocritate noſtra ita ordinaverit, ut ſervi ſervorum eſſe debeamus, non eſt dignum nos omittere, vel ſiquid ſilicij aut ſuffragij contra tot hoſtiles incurſus miſericordia Chriſti dedit, ut eiſdem Dominis noſtris conferre valeamus. Eſt quoddam Monasterium in pago Spireniſi, & in ſylva, quæ vocatur nigra, ipſiusque Monasterij vocabulũ eſt in lingua Teutonica Hirſauve: quod cum deveniſſet jure hæreditario in poteſtatem, & poſſeſſionem nobiliſſimi comitis Adelberti, & conjugij ejusdem Wiltrudis; non eis videbatur conſtare ſatis ad ſalutem animarum eorum, ſi ita in ipſorum manu retinerent, ut eis relictum erat à parentibus ſuis. Fuit ergo primitivus bonæ voluntatis eorum labor, & fructus, quod pro canonicis prius ibi degentibus introducta eſt, & ordinata vita Monachorum. Quo præmiſſo, noluerunt quoque ut de reliquo alius eſſet hæreſis ejusdem Monasterij, quàm Beatus Petrus, & Eccleſia Romanorum, quod etiam B. Petro oblatum eſt, & delegatum, & in proprium conſtitutum eorum devotione, & oblatione, filiis quoque ſuis annuentibus, & laudantibus, & ita ut annuatim unum aureum ad Sedem Apoſtolicam tribuat pro cenſu: nullique alij mortalium cujuſcunque rei terrenæ obnoxium. Et nunc quoque ſupereſt, ut à nobis addatur, & finiatur, maxime de

ximè de constituendo Abbate, & de Advocato, vel defensore loci. Quo-
 tiescunque igitur contigerit, ut Abbas sit ordinandus, ad ejusdem ele-
 ctionem nolumus, & omnino interdiciamus ullam personam interesse,
 præter Monachos, & eos solos, qui ad titulum Monasterij obedientiam
 sunt professi. Quem ipsi elegerint, accipiat virgam pastoralem ab aliquo
 de Prioribus fratrum: nec ulla potestas ad hoc Ecclesiastica, vel sæcularis
 expetatur. Postquam habuerit investituram officij, mittatur ex parte
 congregationis ad quemcumque potissimum videatur Episcopum, ut
 pro charitate veniat, & ut moris est, Abbatem benedicat. De cæteris
 fratribus ordinandis ad quemlibet ordinem hujus generis, ut est Presby-
 terium, vel Diaconatus, fiat, quod magis fuerit opportunum, ut vel in ipso
 Monasterio ordinentur, vel ad Episcopum absentem, vel ordines alibi
 facientem dirigantur. Propter quod confratres nostros, & Coepiscopos,
 maxime quotquot sunt in Germania, omnes pariter appellamus, & eni-
 xius omnes obsecramus, ut huic nostro decreto favere, & annuere non
 dedignentur. Et sicut eis non erat indignum in ipso textu ordinationis suæ
 Apostolicæ Sedi, & Ecclesiæ Romanæ obedientiam profiteri, ita mone-
 mus, rogamus, aut si hoc magis volent, ex auctoritate Sedis Apostolicæ
 præcipimus: ut quicquid statuimus, ad hoc quantum in ipsis est, aliquo
 modo inobedientes esse non præsumant. Si quis eorum rogatus fuerit, ut
 ad benedictionem Abbatis veniat, venire non omitat, si præ valetudine
 possit, vel aliâ quâlibet hujusmodi necessitate non impediante. Item si
 quis rogatus fuerit pro alijs Ecclesiasticis ordinibus faciendis, in hoc quoque
 pro voto fratrum morem gerere non omitat. Non curet, si quis ausus
 fuerit præceptum nostrum calumniari, & contradicere, quasi novum sit,
 & illicitum, quenquam locorum ita esse absolutum ab Episcopali subje-
 ctione. Nam id ipsum de quantis locis factum est ab antecessoribus nos-
 tris, & in promptu est, si expediret, & non longum esset plerâque hu-
 jusmodi nominare. Recolat, quid responderit ille Pater inclytus sanctus
 Epiphanius Cyporum Episcopus Constantinopolitano Episcopo Joanni,
 qui cum eum calumniatus esset, quod in Parochia sua absque sua licentia
 Ordines fecisset; fatebatur, se non in Parochia, sed in Monasterio fecisse.
 Quo verbo innuerat, aliud jus esse Parochiarum, & aliud Monasteriorum,
 aliudque jus eorum, qui nubent, & nubentur, & aliud eorum, qui seipsos
 propter Regnum Cælorum castraverunt. De quibus adhuc manifestius
 testatur Apostolus, nequaquã esse sub legē eos, qui spiritu ducuntur. Quæ
 sententia, si de omnibus est universalis, quanto magis illis, quibus spe-
 ciali quâdam devotionis prærogativâ Deo servire convenit? (Nam quos
 in præfato loco specialis gratia contraxit, ut mereantur veri filij esse pro-
 missionis, & ad promissionis terram verè peringere, liberos esse edo-
 cet.) Decreverant etiam in eodem loco fratres tali modo pro antiqua
 Patrum disciplina Christo militare, ita ut nullum patiantur habere com-
 militonem ætatis inferioris, quàm ut olim, & ipse quidem, qui est ver-
 bum Dei, cum Patribus loquebatur, vicesimo anno, & supra. Si qui
 sunt juniores, hi nimirum, ut in collegio suo videbantur admixti, pro
 nulla personarum acceptione, pro nulla æris æstimatione acquiescunt.
 Et hoc quantum faciat, quantumque valeat ad integritatem, & stabilita-
 tem Religionis, animavertere possumus, & ex contrario maxime col-
 ligere,

De ordina-
 tione Abb-
 Hirsawc.

Vocatus E-
 piscopus te-
 netur veni-
 re.

Monachos
 decet esse
 liberos.

Comenda-
tur institu-
tio dona-
torum Cœ-
nobio.

ligere, cum manifesta sit hujuscemodi habitudo illorum Monasteriorum, in quibus non alij Deo serviunt, quam soli à pueris Deo nutriti. Est ad hæc & alia gratia, quæ locum jam sæpè dictum commendat, quod illuc nonnulli pro amore Christi convenerunt hujus fervoris, hujusque humilitatis, ut eis non tam libeat haberi pro Monachis, quam pro servis Monachorum, & ultra se obtulerunt ad ministerium coquinæ, pistrini, & aliarum humanarum necessitatum. Quod planè tantò majoris est meriti, quanto expressius illum imitantur, qui cum sit cœlestium virtutum Imperator, tamen homo est factus, in hunc mundum venit, non tam ministrari quàm ministrare. Hæc singula considerantes non indignum duximus, ut qui quandam vitæ novitatem pro Christi dilectione sunt adorsis, eis etiam pro ipsius honore plus aliquantulum, quàm alijs Ecclesijs deferatur. Ergo primùm constituimus, ut per omnia tempora succedentia nullus sit mortalium, qui mutare audeat illud bonum studium, & exemplum bonum militaris disciplinæ, ut sicut in præsentiarum, de cætero quoque virorum Christi cuneus tam ætate infirmiore, quàm infirmiore sexu nunquam interrumpatur, nec in militiam spiritualemente præscriptum terminum, idest ante viginti annos quisquam recenseatur. Eoque modo æterno Regi militantes, ut nullus Episcoporum ullâ hujus generis quæstione aliquo modo inquietet, ex parte Dei omnipotentis, & ex parte Dei Genitricis, & intemeratæ Virginis MARIE, & parte Apostolorum Principis S. Petri, & ex nostra interdiciamus, contradiciamus, & anathematizamus. Quibus etiam, si tale quid contigerit, quia pro tanta viarum intercapedine non est facile, ut ad præsentiam nostram, & audientiam recurrant, Moguntinæ Archiepiscopo Ecclesiæ, cui decessores nostri vicem suam in partibus Germaniæ commendaverunt, nos etiam nostram super locum istum, & habitatores ejus comendamus, ut de omni querela quæ eis acciderit, ad eum se reclamare possint. Et quia ut Apostolus ait plures fiunt Sacerdotes, eò quod morte prohibentur permanere; quoniam Archiepiscopus post decessum Prioris est ordinandus, ad ordinationem suademus Patri Monasterij, ut non superseadeat interesse, ostendar ei exemplar Decreti nostri, ut probet, qualem fiduciam de ejus suffragio in posterum possit habere. Et quia Archiepiscopus ad Sedem Apostolicam maximè pro pallio est missurus, si rogaverit Abbatem, ut sit pro hujuscemodi Legatarius ejus, & dederit omnia quæ ad viam sunt necessaria, rogamus, ut ire non recuset. Ad rem namque facit, si hoc officio in ejus amicitiam familiarius fœderatur: cum & à nobis, non injuria, magis obtineat filius, & domesticus, quàm alius, qui non fuerit ita privilegiatus. Item quotiens ordinandus est Spirensis Episcopus, expedit, si & ibi non neglexerit ad esse; & priusquam ordinetur cõmoneat Archiepiscopum, ut ejus quoque huic decreto nostro quærat assensum. Aut si aliud quid voluerit videat Archiepiscopus, quid faciat, pro comendatis suis; & si opus fuerit ad notitiam nostram, vel Successoris nostri res usque perveniat. Aut si Deus eidem Episcopo hunc spiritum donaverit, ut non invitatus faveat militibus Christi, tunc & illum, ne hic dissimulasse sine honore videatur, præcipimus, ut in Conventu fratrum quolibet die privato dicatur pro Psalms decimus nonus in omni vita sua. Post vitam verò, & pro ipsius & pro suis ab hac die, & deinceps, antecessoribus, quotquot præsentem præ-

Ne quis ante
años 20.
suscipiatur
in Hirsaug.

Archiepisc.
Moguntin.
Comissarius
Hirsaugiæ.

Abbas pro
pallio Ar-
chiepiscopi
Romæ ire
suadetur.

septo non sunt adversari, agatur in omni secunda feria privata Missa De-
 functorum, quod scire potest, ad compendium animæ suæ magis expedi-
 re, quàm si posset in Monasterio per omnia pro voto suo dominari.

Advocatum autem Imperatorem Romanorum, qui etiam noster
 Advocatus est, præficimus. Propter multiplices tamen ejus curas, & di-
 spositiones Regni, liceat Abbati, & fratribus de familia Comitum de
 Calua eligere, si idoneus inventus fuerit, qui non lucri causâ, vel pro ne-
 cessitate sua, sed pro remedio animæ suæ, & parentum suorum locum
 sæpè dictum velit defendere. Sin autem, aliàs undecūque libeat, liceat
 eis alium eligere, qui etiam vocatus in præsentiam Abbatis, & fratrum
 juret in Sacramento cum familiaribus suis, quòd contra privilegia Eccle-
 siæ non veniat. Sicque adductus in præsentiam Domini Imperatoris simi-
 li modo confirmet. Non solum autem super Cellam majorem licet Ab-
 bati Subadvocatum constituere, sed per singula prædia, & cellulas suas,
 ubi etiam nihil sibi juris à prioribus illic constituti in beneficijs providen-
 dis, vel etiam in Ecclesijs vestiendis subtrahatur.

Advocato autem sic constituto non liceat contra voluntatem Ab-
 batis Subadvocatum, vel Causidicum per prædia Monasterij disponere,
 sed omnia illibatè secundum privilegia custodire. Si autem non ut de-
 fensor, sed potius ut calumniator, & perversor rerum sibi commissarum
 extiterit, nostro banno excommunicatum omninò habeat Abbas pote-
 statem hunc reprobandi, & alium sibi utiliozem, undecūque placuerit,
 auxilio etiam Imperatoris, si necesse fuerit, eidem Monasterio providere.
 Datum per manus Joan. Diac.

Præscriptum privilegium Gebhardus Abbas hujus Monasterij Hir-
 faugiensis tertius decimus ab Urbano Papa II. impetravit, quod & Ruthar-
 dus Moguntinus Archiepiscopus cum legisset, libenter accepit, & in his
 quæ suam personam, & Successores concernunt, libenter consensit, mul-
 tique tempore sic extitit practicum. Quod verò in principio hujus re-
 scripti continetur pro Canonicis prius apud S. Aurelium Hirfaugie de-
 gentibus vitam introductam esse Monachorum, nonnulli malè intelli-
 gentes, historiæque veritatis ignari putant Monachos ante instauratio-
 nem comitis Adelberti apud S. Aurelium non fuisse; sed à prima funda-
 tione sub comite Erlafrido Canonicos institutos, & permansisse usque
 ad Monachos, quos Adelbertus introduxit. Nam quòd Monachi à prima
 fundatione comitis Erlafridi, ut in præcedentibus sufficienter ostendi-
 mus, apud S. Aurelium fuerint instituti, multisque annis ibidem perman-
 serint; sicut Meinfrido Monacho Fuldensi historiographo fidem dedi-
 mus; ita contradicentibus, ut ignaris rerum, necessario denegam⁹. Hein-
 ricus etiam Rex IV. in confirmatione fundationis secundæ sub Adelberto
 comite, sicut dictum est supra, ita loquitur manifestè. Nunc autem idem
 comes Adelbertus instinctu Dei tactus nec non conjugis suæ Wiltrudis
 crebris precibus adhortatus Monasterium ipsum jam restauravit, & quæ
 aliquamdiu inibi defecit, vitam monasticam reparavit. Concedimus Mo-
 nachis post obitū x. Abbatis Conradi de Cœnobio S. Aurelij vel expulsis,
 vel mortuis, introductos sive Canonicos, sive Presbyteros, qui sub nulla
 professi Regula more, ac consuetudine sibi similiū conversabantur. Mo-
 nachos autem de Gundelfingen translatos in Hirfaugiam tempore S. Wil-
 helmi.

T t

helmi.

Imperator
 est advoca-
 tus Mona-
 sterij hujus

Subadvoca-
 tus non
 potest ali-
 um consti-
 tuere.

Ruthardus
 Archiepiscopus
 consensit.

Monachi
 ante Ca-
 nonicos in
 Hirfaugia.

Monachi
translati de
Gundelſin-
gen.

Nobiliū &
ignobiliū
una inſti-
tutio fuit.

Hirſaugia-
na obſer-
vantia præ-
cellit alias
omnes.

helmi Abbatis, cum eſſent numero pauciſſimi, non abnuimus. Sed unum
Clerici apud S. Aurelium tempore Adelberti comitis inventi poſtea in
Gundelſingen fuerint pro Monachis repositi, cum multis ignoramus. Il-
lud quoque decretum cujus Papa meminit, quòd videlicet nullus ante vi-
ceſimum ætatis annum ad Monachatum ſuſcipiatur. Sanctiſſ. Abbas Wil-
helmus inſtituit cum ſuorum conſilio fratrum, ſciens profectò regulari
disciplinæ obſervantiam non pueris, ſed fortibus viris eſſe portabilem.
Nam ſicut videmus ad oculum, ubicunq; ad Religionem infantes ſuſci-
piuntur, & pueri, rara eſt integritas obſervantiæ regularis in omnibus per-
fecta. Metuentes ergo prudentiſſimi viri hujus Cœnobij fratres, & Mona-
chi, ne hoc ſtatutum à S. Wilhelmo introductum quâlibet occasione tem-
poris periret, Apoſtolicam confirmationem judicârunt utilè requiren-
dam, unde & uſque in præſentem diem hæc laudabilis conſuetudo non
ſolùm in hoc Monasterio Hirſaugienſi ubi primitùs fuit inſtituta, ſed
per omnia Ordinis noſtri Cœnobia in quibus viget regularis discipline
obſervantia, diligentiſſimè custoditur, ne videlicet pueri ad Ordinem
ſuſcipiantur. Maturo enim conſilio Hirſaugienſium Monachorum illo
in tempore ſtatutum apud omnes bonos viros habebatur, ſicut divinum
Oraculum. Erant ſiquidem in hoc ipſo Monasterio temporibus Gebhardi
Abbatis & numero, & merito viri præſtantes, & magni, qui Ordinem
Monasticum ſicut cœlum aſtra decorantia illustrabant. Ex his nonnulli
ante introitum Religionis magni & nominis, & amplæ dignitatis in ſæ-
culo extiterunt. Erant hic Monachi alto de ſanguine nati: erant & hu-
mili propagine ruſticorum, ac pauperum ſati. Summa tamen inter eos
fraternæ charitatis dilectio ſemper extitit, unus vivendi modus omnibus
fuit, non præponebatur ingenu' ex ſervitio converſo, nec ſanguis potuit
ſibi locum uſurpare honoris in medio Monachorū, ſed virtus. Nam ſicut
Regula nos docet Monachorum; ſive ſervus, ſive liber, omnes in Chri-
ſto unum ſumus, & ſub uno Domino æqualem ſervitutis militiam hauri-
mus; quia non eſt apud Deum perſonarum acceptio: ſolummodo in hac
parte apud ipſum discernimur, ſi meliores ab alijs in operibus bonis, &
ſanctis virtutibus, humilèſque inveniamur. Ad hujus integritatem & Re-
gulæ Monachi Hirſaugienſes vixerunt omnes, tantæque in hoc loco regula-
ris disciplinæ obſervantia coram Deo, & hominibus florebat, ut omniſ
ſententia bonorum hominum confirmaret, majorem inſtitutionis mon-
nasticæ puritatem in tota Germania prius nec viſam uſpiam fuiſſe, nec
auditam. Unde non immeritò nomen Hirſaugienſium Monachorum in
omni Europa celebre fuit, & in ore omnium eorum fama laudabatur. An-
ter quos multi fuerunt in omni genere ſcientiarum doctiſſimi, & non mi-
nus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerandi; & multi qui-
dem in ſæculo magni, & glorioſi Ducum, Comitum, Nobiliūque ſeu
ſeu cathedralium, aliarumque Canonici, vel Prælati Eccleſiarum, ac viri
docti, ſive Magnifici, odore ſanctitatis Monachorum Hirſaugienſium
citati omnia contemnentes, quæ poſſederant, ad conſortium pauperum
Chriſti venerunt, & pro Dei omnipotentis amore monasticæ conſer-
tationis habitum ſuſcipientes tantâ ſe in pauperum Chriſti humilitate de-
cerunt, ac ſi cunctis vitæ diebus idiotæ indoctiſſimi, aut mendicanti-
um filij extitiſſent.

Ex qua-

Ex quibus nonnulli, posteaquam & multo tempore, & continuo labore regularis disciplinæ instituta servare ad unguem didicerunt, & in agone spirituali bene instructi fraterna ex acie ad singularem pugnam eremi procedentes, anachoretarum vivendi modum subierunt, atque de Abbatis indulto ad vicini nemoris solitudinem secedentes, veterumque sanctorum Patrum innovantes propositum, omnia istius mundi solatia pro DEI honore regni cœlestis intuitu contempserunt. Hoc tamen arduum in solitudine vivendi propositum non passim quibuslibet subire licebat, sed illis duntaxat, quos conversationis transactæ per multos annos in medio fratrum consummata perfectio jam fecit securos solâ manu, vel brachio sine consolatione alterius contra omnia vitia mentis, & corporis Deo auxiliante hostem posse triumphare malignum. Denique plures inter Monachos Hirsaugienses tantæ sanctitatis fuisse legimus, quod multam in vita, quàm post mortem miraculis claruerunt. Multi etiam visione Angelicâ digni futuræ felicitatis dulcedinem etiam in hac mortalitate prægustare meruerunt. Nullus eo tempore inter Monachos Hirsaugianos subsistere potuit, nisi quem fervor divini amoris illustrans ab omni carnis spurcitia penitus segregavit. Qui corrigerent vitia, plures aderant, & ob id paucissimi necessariò delinquentes in tanta multitudine Monachorum occurrebant. Omnibus enim desiderium hoc fuit, & sumum, & maximum Deum in veritate quærere; & illum cunctis transitorijs consolationibus, & rebus contemptis super omnia amare.

Monachi
Hirsaugiani
claruerunt
miraculis.

Anno Gebhardi Abbatis supra scripto, sicut diximus, Urbano Papa II. qui hoc privilegiavit Cœnobium, mortuo; Reinherus nostri Ordinis Monachus natione Italus ex Flaminea Provincia oriundus Patre Crescentio natus in Summum Pontificem electus nolens, & invitus consentit. Ordinatus autem Paschalis secundus vocatus est, & præfuit annis viii. mensibus quinque. diebus septem.

Eodem anno Jerusalem à Christianis capta est. Godefridus comes de Bullion qui alio nomine dignitatis Lotharingæ Dux fuerat appellatus, uno omnium Christianorum Principum consensu, etiam à militibus omnibus humeris præ gaudio in Regiam delatus, ipsius urbis Jerusalem Rex declaratus regnavit anno uno. Qui nomen regium rogatus humiliter suscepit; coronam tamen auream rejecit dicens: indignum esse hominem Christianum in ea civitate coronam gestare auream, in qua Rex regum, & Dominus dominantium pro salute humani generis coronam de spinis asperrimam portavit.

Jerusalem
à Christianis
capitur

Godfridus
fit Rex in
Jerusalem.

MC.

Anno Gebhardi Abbatis ix. Wigbertus Ravennensis Archiepiscopus, quem Heinricus Rex quartus contra Gregorium vii. ut suo loco diximus, in Antipapam, & idolum sub nomine Clementis erexerat, moritur, vir utique ingenio, facundiâ, nobilitate, personæque reverentiâ, fatis clarus, nec Româ tunc, nec Ravennâ bene usus; qui fertur in extremis potuisse, quod fecit, & fecisse, quod potuit poenitendo. Ad cuius sepulchrum fautores suæ partis divina micuisse luminaria in populo prædicabant, qua propter Paschalis Papa Dei zelo tactus corpus illius exhumatum in Tyberim jactare mandavit, exemplum fidelibus constituens, ne schismaticos in numerum sanctorum existiment conferendos, aut illos

T t 2

credant

credant posse miracula facere per justitiam publicam, qui non custodiant, sed confundunt Ecclesiæ unitatem.

Godefridus
Rex Jeru-
salem mo-
ritur.

Anno prænotato die mensis Julij 18. Godefridus ex comite de Bal-
lion Rex in Jerusalem obiit, & ante montem Calvarie in vestibulo Gol-
gothanæ Ecclesiæ sepultus fuit, vir perpetuam memoriâ dignus, Christiani-
tatis Religionis cultor, & defensor præcipuus, & cunctis virtutibus plenus
qui tantam se mansuetudine conjunxerat tam cum indigenis, quam pere-
grinis, ut vix adverteretur, an à Francis plus plangeretur jam mortuus
quàm Syris, Græcis, omnibusque Christianis. Post cujus obitum Balde-
uinus frater ejus vir strenuus, fortis, & in Christiana militia constantissi-
mus electione omnium, & consensu tam militum, quàm principum in
Regem Jerusalem sublimatus est, & annis 18. regnavit in quibus Ægyptus
ter prælio superans, Calypham eorum Regem tandem interemit. Electus
autem non multo post inclinans caput suum supra Domini sepulchri
tumbam ipsius servituti deinceps perpetuò se subjugavit. Post hæc, quò
major Paganis timor Christianorum incuteretur, anno sequenti die Pen-
tecostes per Hademarum Bodiensis Episcopum, Sedisque Apostolicæ
sanctiss. sapientissimūq; Legatum acceptam regi benedictione coronatur.

Balduinus
fit Rex in
Jerusalem.

Anno etiam prænotato civitates Insulæ Siciliæ plures horribili ter-
ræmotu concussæ, aliæ in parte, aliæ in toto penitus corruerunt, major
Ecclesia Syracusana simili terræmotu concussa cecidit, & multitudinem
hominum, quæ ad orationem convenerant, oppressit.

Claruit his temporibus Guntherus Monachus nostri Ordinis Cœ-
nobij S. Amandi Elyonensis, quod à civitate Fornacensi quatuor ferme
distat miliaribus, vir in divinis scripturis longam exercitatione peritus, &
secularis Philosophiæ non ignarus, qui scripsit eleganti carmine vitam,
& passionem S. Cypriani Martyris, alia quòque multa compilasse dicitur,
quæ in notitiam nostræ lectionis non venerunt. Theodoricus etiam
Abbas Monasterij S. Trudonis in Diocesi Leodiensi Ord. S. P. Benedicti,
vir in omni varietate scripturarum doctissimus hæc tempora scribens,
& religiosissimè conversando non mediocriter illustravit. Qui cum non
minus in carmine, quàm in oratione soluta longo scribendi usu haberet
exercitatus, metro non ineleganti multa conscripsit: è quibus pauca,
quæ subjecimus, ad notitiam nostræ lectionis pervenerunt. Vitam S. Tru-
donis lib. 1. Vitam quòque S. Bavonis lib. 1. Vitam S. Remoldi librum si-
militer unum. Sermones insuper non paucos ad Monachos, & varias
epistolas ad diversos elucubravit.

Theodoricus
Abb. Tru-
donis.

MCI.

Anno Gebhardi Abbatis x. Conradus Rex filius Heinrici Regis vi-
nono, postquam à Patris discessit palatio, anno, immaturo occasu plenus
fide, atque operibus bonis in confessione Dñi nostri Jesu Christi à regno
mortalium ad consortium transijt Angelorum. Fuerunt, qui dicunt
illum interiisse veneno insidiatorum. Sepultus est cum honore, & re-
verentia tanto Principi convenientibus in Florentia, ubi & obiit, in cuius
exequijs miracula ostensa narrantur.

Concilium
Florentiæ
celebratur.

Eodem Anno Paschalis Papa secundus concilium Episcoporum
complurium in civitate Florentia celebravit, cujus urbis Episcopus
tanti vanitatis, seu elationis incitatus publicè prædicare solebat, verum Anti-
christum

christum jam tunc in mundo fuisse natum, & brevi manifestè regnaturum. Cujus vanitas cum S. Paschali Papæ innotuisset, vocatum ad se corripuit, asserens in Episcopo talem levitatem esse valde reprehensibilem. ut verbis Christi neglectis officium sibi desumat garrulorum. Dixit enim ad Discipulos Dñs, non est vestrū nōsse tempora, & momenta, quæ Pater reposuit in sua potestate. Quod ergo latere voluit sanctissimos Apostolos suos Christus, quis revelabit miseris, & immundis peccatoribus intendere animum, ut se Prophetam exhibeat de occultis, & incertis rebus more vetularū. Non est hominis mortalis consilium Dei penetrare posse, quod ipse voluit esse occultum: stulti sunt, & fatui omnes quicūq; tempus Antichristi determinare præsumunt, & semper in sua fatuitate mendaces apparuerunt. Quemadmodum & nostris temporibus cuidam Theodorico Monacho Carthusiensi apud Ruremundā in Gelria contigit, qui circa Dominicæ Nativitatis annum mcccclxxx. vaticinare incipiens, usque ad carcerem vanitates suas defendens, plura in brevi futura prædixit, quorum tempus transijt, sed nil vaticiniorum apparuit: constantissimè ne dicam pertinacissimè assererat Antichristum ultimum anno mdui. manifestò venturum, & cum potentia regnaturum in universo mundo. In tantam denique prolapsus est temeritatem, ut adijceret, quoniam si præscripto non comparuerit anno, nunquam in æternum esse venturum. Anilia sunt ista, & quæ nec virum deceant gravem, nec verum nominis Christiani Professorem.

Anno Gebhardi Abbatis prænotato audientes in Europa fideles Regnum Jerosolimitanum à Christianis de manibus Saracenorum esse recuperatum, multi Spiritu divino compuncti, ex Teutonicis, Longobardis, Aquitanicis, & alijs nationibus cruce signati ad terram S. in auxilium Christianorum pro Dei honore profecti sunt. Erat autem exercitus eorum non minus quinquaginta millium pugnatorum, inter quos fuerunt plures viri nobiles, & potentes, qui patriam, amicos, & omnia pro Christo, & ejus sancta militia contempserunt. Aderant cum his Archiepiscopi plures. Abbates multi, simul & Monachi, quorum mens omnium una, hostes fidei conterere, & gloriam Crucifixi Jesu Christi ubiq; terrarum pro viribus dilatare. Cūq; pervenissent in terram desiderabilem, quam Creator universorum corporali præsentia sanctificavit: gesserunt bella Domini, & sanguine fuso pro fide Christiana Martyrio coronati transierunt ad cælum. Erat in eodem exercitu peregrinorum Christi S. Diemo Archiepiscopus Salisburgensis in Bavaria, de quo diximus anno Divi Abbatis Wilhelmi xv. ex Monacho hujus Cœnobij Hirsaugiensis Archipræsul factus, vitæ merito cū esset sanctissimus, pro Christi amore ad ejus se militiam præinxit. Bellum igitur Christianis adversum Saracenos continuè gerentibus, sæpèque vincens, tandem cū venisset hora remunerandi laboris, ab infidelibus victi sunt, & plusquam 40000. hominum de præscripto Christianorum exercitu ceciderunt. Sanctus autem Diemo prædictus Archiepiscopus quantā potuit alacritate nostros verbis, & nutibus confortare non destitit; donec ab infidelibus tandem captus fuit. Qui ductus ad principem urbis Ægyptiorum quæ Memphis olim dicta est, multis, & exquisitis tormentis diutiùs afflictus mortem demum turpissimam propter fidem, & confessionem Domini Jesu Christi sustinuit.

Tc 3

Anno

Vanitas Episcopi Florentini de Antichristo.

Peregrinatio multorum ad Jerusalem.

Diemo 2

S. Diemo ab infidelibus occiditur.

MCII.

Anno Gebhardi Abbatis XI. Rex Henricus, habito cum Principibus colloquio, Romam se profecturum, ac generale Concilium ad principium mensis Februarij convocaturum promisit, quatenus tamquam Romani Pontificis causâ canonicè ventilatâ, Catholica inter Sacerdotium, & regnum confirmaretur unitas, quæ tot annis scissa permanfit. Constat tamen nec ipsum juxta propositum personaliter irasse Romam, nec alium quemquam misisse, qui obedientiam ejus nomine, Summo Pontifici juxta conclusâ præstitisset, imò si potuisset, libenter Antipapam Paschali Summo Pontifici subordinasset, quamvis conatus suos, Deo prohibente, non potuit perficere.

Confil. Epi.
scoporum
Romæ ce-
lebratur.

Transactâ post hæc mediâ quadragesimâ, convenientibus universis Apuliæ, Campaniæ, Sicilia, Thuscæ, totiusque simul Italiæ prælibus, Citramontanorum autem complurium Legatis Synodus magna Romæ est habita, ubi præantiqua Patrum instituta more solito reverenter confirmata, & jam sæpe dictum illius temporis schisma inter præcipuas hæreses computatur, ac perpetuò cum suis auctoribus, atque sequacibus anathemate, hujusmodi subscriptâ professione damnatur. *Anathematizo omnem hæresim, & præcipuè eam, quæ statum præsentis Ecclesiæ perturbat, quæ docet, & adstruit anathema contemnendum, & Ecclesiæ ligamenta spernenda esse. Promitto autem Apostolicæ Sedis obedientiam Pontifici Domino Paschali, ejusque successoribus sub testimonio Christi, & Ecclesiæ, affirmans, quæ affirmat, & damnans, quæ damnat sancta ac universalis Ecclesiæ Sanctorum.* In eadem quoque Synodo Paschalis Papa judicio, & consensu omnium Episcoporum sententiam excommunicationis in Henricum Regem quantum promulgavit dicens: *Quia tunicam Christi scindere, id est, Ecclesiam rapi, & incendijs devastare, luxurijs, perjurijs, atque homicidijs commaculare Henricus, quem sui Regem appellant, non cessavit, primò à Beata memoria Gregorio Papa, deinde à sanctissimo viro Urbano Prædecessore meo propter suam inobedientiam excommunicatus est, atque damnatus: nos quoque, in proxima Synodo nobis, judicio totius Ecclesiæ perpetuo eum anathemati tradidimus, idque omnibus manere esse volumus, & maximè ultramontanis, quatenus ab ipsis se contineant iniquitate.* Hæc Papa dixit in Cœna Domini publicè in Consistorio, Consilio præscripto jam soluto.

Hæresis
Henricia-
na damna-
tur.

Anno prænotato moritur Hartvvinus Ecclesiæ Magdenbergensis in Saxonia Primas, & Archiepiscopus, vir per multa laudabilis, maximè tamen popularis, & utilitatibus Ecclesiæ, cui præfuit, multum insudans, qui se mediatorem inter Sacerdotium, & regnum sæpiùs posuit, & pro communi pace, & concordia, quamvis sine effectu laboravit.

S. Otto fit
Episcopus
Bamberg.

Eodem quoque anno Rupertus Episcopus Bambergensis mortuus est, cui S. Otto Cancellarius Henrici Regis quarti successit, & præfuit annis fermè octo & triginta, in quibus multa bona fecit ad honorem omnipotentis DEI, & multorum hominum salutem: nam Pomeranos gentem Saxonibus confinem ad Aquilonem juxta mare germanicum partem, eatenus idolorum cultui deditam suâ prædicatione salutari Christi convertit ad fidem. Unde usque in præsentem diem Apostolus Pomeranorum dicitur, & ab incolis terræ illius singularis devotionis memoriâ veneratur.

Anno etiam prænotato mortuus est Egilbertus Trevirorum nonus & septuagesimus Archiepiscopus. Ecclesiæ suæ Reparator magnificus, in pauperes pius, & misericors, qui gregem sibi commissum verbo, & exemplo erudiens ad observantiam mandatorum Dei, non sine opinione sanctitatis ex hac vita migravit ad Dominum. Erat siquidem doctus in lege Domini, & tam in divinis scripturis, quàm in sæcularibus litteris haud mediocriter eruditus, & ob id non solum procuravit temporalia ut Principes, sed multò magis ut Episcopus spiritualia, celebrando sacrificium Dominici Corporis, ordinando, ministrando, consecrando, & prædicando Verbum Dei populo sibi commissò diligentissimè sollicitudinè impendit, quod hodie paucos admodum facere conspicimus. Post hunc Bruno filius Arnoldi, & Adelhaidis comitum Franciæ orientalis in Archiepiscopatu Trevirorū successit, vir magnificus, & non minus vitæ merito, quàm generis nobilitate illustris, qui Monasterijs, & Ecclesijs vel reparandis, vel de novo construendis continuum impendit studium, & corda multorum in viam salutis æternæ direxit. Hujus frater erat Pops comes in Francia orientali, quo consentiente, & adjuvante postea construxit Ord. nostri Monasterium in comitatu de Brethem, in pago qui dicitur Kreihgam Spirensis Diocesis nomine Odenheim, de quo anno Wolmari Abb. secundo latius dicemus. Bruno autem præfatus Archiepiscopus Trevirorum in Ordine octogesimus idibus Januarij apud Moguntiam ordinatus est. Circa hæc tempora Gebhardus Abbas cœpit paulatim in his, quæ respiciunt salutem animarum aliquantulum remissius agere, etiam præcipuè negligendo pauperes plus æquo temporalibus inhiare. Fuit autem per sanctum Wilhelmum communi fratrum consilio statutum, ut aliqui ex fratribus laicis, quos Donatos sive Oblatos appellant, in domo pauperum sub habitu sæculari ipsis pauperibus deservirent, victum suum non de annona pauperibus assignata, sed de communi fratrum cellerario, vestesque vestiario recipientes. Hoc statutum Gebhardus Abbas immutavit, jubens ut ministri, & servitores pauperum memorati vitæ suæ necessaria non aliunde, quàm de pauperum elemosyna reciperent, rei volens in hoc parcere fratrum. Hæc parcitate, & occasione pauperum stipendio imminuto, contigit res dolenda, ut peregrinis, & pauperibus consueta subtraheretur misericordia in tantum, ut per gelidas noctes hyemis exclusi hospitio pauperes Christi præ fame, & frigore miserabili clamore ante Monasterij valvas perstreperent, dormientesque in Cœnobio fratres sæpius inquietarent. Super his, & alijs nonnullis monasticæ integritati omnino contrarijs Abbas multis vicibus à senioribus cum reverentia, ut decebat, admonitus, cum nihil emendaret, fratres animo dejecti vindictam omnipotentis Dei metuebant. Erat in congregatione Monachus quidam senior nomine Bertholdus vir sanctis. conversationis, qui dicebat se nocte quâdam Dominicæ Ascensionis per visum gloriæ interesse Sanctorum, ubi inter cæteros Beatum conspexit Wilhelmū Abbatem niveo-candore splendentem, mediūmque inter duos Pontifices rutilo decore stantem coruscantes, quorum alter fuit sanctus Udalricus quondam Episcopus Augustensis, alter verò Beatus Conradus Episcopus Constantiensis. Divus autem Wilhelmus ad Monachum ista videntem conversus dixit: *Ex parte summa Majestatis Dei omnipotentis mando tibi frater ut di-*

Bruno fit
Archiepisc.
Trevir. 80.

Gebhardus
Abb. de ne-
gligentia
notatur.

Pauperib.
subtraxit
annonam

Admoni-
tio S. Wil-
helmi ad
Abbatē per
visionem.

ut dicas Abbatis Priori, ceterisque confratribus tuis, quatenus secundum quod a nobis acceperunt, egenis, & hospitibus cum omni charitatis affectu serviant, annonamque à nobis pauperibus constitutam ad integrum restituant, & vitam, moresque suos juxta Regulam corrigant, & emendent, & ante omnia odium iram, indignationem, rancorem, & detractionem, quibus Deum a seculo effundunt, cum omni malitia quantocius abijciant, fraternam inter se charitatem fideliciter custodientes, nisi fecerint, sciant pro certo, divinam se ultionem in brevi gravissime experturos. Et his dictis relicto Monacho, cum quo loqui videbatur, beatissimus Pater Wilhelmus una cum sanctis Episcopis aliorum quaedam cœli secreta scandens penetravit.

Senior vita
revelavit.
Abbatis.

Senior verò ille Bertholdus, cui hæc revelata fuerunt, cum non auderet per se ministerium exequi sibi divinitus commissum, per alium quendam seniore cuncta revelavit Abbati. Qui territus, ad horamque compunctus annonam pauperibus assignatam restituit, cetera verò, quibus Monasterium turbaverat, nequaquam emendat. Quapropter secundum Patris Wilhelmi comminationem divina cum subsequuta est ultio, & nihil ei prospere successit. Post annos etenim paucos Monasterij regimine Deo præordinante exutus locum dedit meliori, & infulâ Pontificali sublimatus in Ecclesia Spirensi, ut suo loco dicemus, omnium penè adversum se odia, & irrisiones ineptis moribus suis, Deo vindicante, concitavit, nec diu postea miserabili tactus infirmitate vitam in brevi finivit præsentem.

Vindicta
Dni puni-
vit Abbatē.

His etiam temporibus erat juvenis quidam nobilis, & temerarius, qui possessiones Monasterij hujus in Villa, quæ nuncupatur Almendingen à quondam Winthero converso sub magisterio S. Wilhelmi Abbatis legitimam donatione traditas post utriusque mortem tanquam hæres proximior invasit, & contra omne jus æquitatis violenter occupavit. Compositæ quædam duas inde carratas vini, & quædam alia tumidus, & clam adduci faceret: subito pes unius bovis, qui prædam trahebant confractus est. Ipse quoque raptor de equo, cui insidebat, repente cecidit, & loquelâ, viribusque amissis dementia incurrat: inde sublatus aliorum manibus ad suum domicilium reportatus est. Qui post dies aliquot reversus ad mentem, cum vindictam Dei metueret ampliorem, mutavit consilium; dispositisque rebus, ut potuit, deferri se fecit ad Hirsaugiam, exutusque hominem veterem cum operibus carnis novum induit, & Monachus factus in sancta vitam conversatione terminavit.

Burchardus
Monachus
fit Abbas
Erpford.

Anno item prænotato Burchardus hujus Cœnobij venerabilis Monachus sexto iduum Februarii factus est Abbas Monasterij S. Petri in Erpfordia oppido Thuringiæ, de quo supra diximus anno sanctis. Abbas Wilhelmi sexto decimo. Qui mox eodem ordinationis suæ anno fundare cœpit novam Ecclesiam sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli à Beato Wilhelmo quondam pro parte inchoatam, quæ hodie conspicitur.

Eodem anno mortuus est Henricus comes de Norheim fundator Monasterij Northeimensis Monialium, & Bursfeldensis Monachorum vir magnificus, & pauperum advocatus piissimus, in Bursfeldia sepultus.

MCIII.

Anno Gebhardi Abbatis duodecimo Indictione Romanâ xi. Henricus Imperator Conventum Principum apud Moguntiam habuit in

capite mensis Januarij, ubi Heinricho filio suo rerum summam dimissurum, seque sepulchrum Domini visitaturum per Emhardum Herbipolensem Episcopum publicè prædicari fecit, indeque favorem maximum tam vulgi, quàm Principum, & Clericorum, Regniq̄ue totius acquisivit, multòq̄ue è diversis regni partibus ad ejusdem itineris comitatum præparare voto ipso succendit; quamvis nihil eorum implevit.

Anno prænotato Chuno filius magni Saxonie Ducis Ottonis de magnis Principibus unus, & cui nihil in omni rerum humanarum dignitate supra, genere scilicet, litterarum etiam scientiâ, fortitudine, atque divitijs satis præpollens: elegantia, & facundiâ præclarus, & cunctis bonis viris amabilis, & affabilis, quorundam funestorum hominum conspiratione noctu, dum iter ageret, invaditur, & interimitur, ingentem relinquens nobilibus regni luctum, simul & suspicionem, dum ab infimis in suâos tam inaudita scelera perpetrantur. Hujus Chunonis frater Dux Heinrichus cognomento Crassus natu senior, dum ante triennium in Frisia Marcham, cui præerat, res acturus suas proficisceretur, à Frisonibus, quibus dominationis suæ jugum grave fuit, obsequium spectans insidijs circumcingitur, & ad necem expectatur. Qui conspiratione nimis tardè compertâ, veloci cursu fugiens ad mare vulneratur à nautis, & suffocatur. Hujus tanti viri, qui nimirum totius penè Saxonie principatum secundus à Rege gerebat, interitus ab universo regno Teuthonico graviter ferebatur; quem dolorem fratris ruina postea duplicavit.

Chuno dux
Saxonie
perimitur.

Eodem anno Heinrichus Marchio de Neuburg, vir suo tempore in Saxoniam dives, & præpotens, mortuus est. Comitatus autem de Neuburg hodie in manibus est Ducum Saxonie, & Marchionatus memorati titulus omninò extinctus. Est autem Neuburg oppidum parvum habens castrum in colle ad Rhenum, paucis distans ab Altburgio leucis.

Heinricus
Marchio
de Neu-
burg obiit.

Anno etiam prænotato mortuus est Erbo grandævus nobilis de Carinthia Princeps, & quondam Palatinus in Bavaria comes, vir strenuus, & singulari prudentiâ, & magnanimitate nominatus. Hujus germanus Borto comes cognomento Fortis Monasteriû Tharisiense nostri Ordinis in Bavaria construi fecit, ac suis opibus, & prædijs largè ditavit; de quo latius supra diximus anno sancti Wilhelmi Abbatis sexto, ubi & sepultus est, ut anno sequenti dicetur.

Anno quoque prænotato plures Christi fideles ad scripta Principum Christianorum in terra sancta cum Rege Baldovvino existentium divino spiritu compuncti, venditis possessionib⁹ suis, vel certè Monasterijs, vel Ecclesijs sub titulo commissi legatis, cruce signati sunt, & ex diversis Europæ Provincijs, ad sepulchrum Domini transferunt.

Multi pro-
ficiscuntur
Hierusalē.

MCIV.

Anno Gebhardi Abbatis XIII. Heinrichus Imperator Natale Domini Ratisbonæ celebravit. Cumque ibidem aliquamdiu moraretur, orto quodam prius murmure inter Bavariæ Principes, eò quòd Franci orientales, & Saxones familiariùs illic, & honorabiliùs, quàm indigenæ ab ipso Imperatore tractarentur: Sigehardus comes Palatinus Bavariæ, qui hujusmodi suspicionem maximè notabat, cœpit Imperatori paulatim in visus haberi; propter hoc autem maximè, quòd ipse solus præ cunctis, qui tunc aderant, principibus abundantiori militum copiâ adductâ, ad

Imperator
Ratisbonæ
consistit.

V ù

resisten-

Sigehardus
comes Pa-
latinus se-
ditiosè pe-
rimitur.

resistendum se, si fortè de curiâ quicquam, secus ac ipse volebat, cedere; videbatur communisse. Diebus post hæc aliquot exactis, cum jam securior factus idem comes suorum turmas defluere permisisset, excitatur in illum, conspirantibus tam urbanis Ratisbonensibus, quam diversarum partium ministerialis ordinis hominibus, metuenda seditio; quæ nullo modo, nullâ ratione, nullâve interminatione sedari potuit, quamvis Henricus Imperatoris filius intervenire studiosissimè laboraret: donec ab hora diei tertia usque ad horam nonam in hospitio obsessus, tandemque fractis foribus ipse prius confessione sacramentali factâ, sumpto etiam Dominici Corporis viatico capite truncatus occubuit: quod multorum postea malorum seminarium dedit.

Eodem anno Boto comes Palatinus de Witelsbach in Bavariâ cognomento Foris, Monasterij Tharisiensis fundator, & dotator magnificus, illius Erbonis, cujus præcedenti anno mentionem fecimus, germanus, jam plenus dierum non longè à Ratisbona defunctus est, & ad prædictum Monasterium Tharisiense, quod ipse suis opibus, atque prædij in Diocesi Frisingensi largè ditaverat, delatus est, atque ibidem, ut fundatorem decebat, cum summo honore tumulatus.

Emhard.
Episc. Her-
bipolensis
moritur.

Anno etiam prænotato 3. Calend. Martij obiit Emhardus Episcopus Herbipolensis, qui adhuc vivente Adelberone, ut supra diximus, fuerat ordinatus, promotione Henrici Regis quarti violentâ: propter quod omnes, qui Romanæ partes sequebantur Ecclesiæ, non minis se à communionem Meginhardi, & Emhardi Episcoporum, qui Adelberoni expulso suppositi fuerant per violentiam Imperatoris, quam & ipsius antematizati Regis Henrici subtrahebant.

Rupertus
ab omnibz
eligitur.

Mortuo tandem Emhardo, clerus, & populus S. Kiliani Rupertum majoris Ecclesiæ præpositum in Antistitem Herbipolensis Ecclesiæ unanimi consensu elegerunt, virum tam eruditione scripturarum, quam morum integritate venerabilem, & cum Romana Ecclesiâ benè ferentem, & ob id repulsum ab Imperatore schismatico, & excommunicato, Pontificem Romanum hostiliter persequente.

Henricus itaque Rex quartus Ruperto electo viro optimo repudiato, quia Catholicæ unitatis fuit amator, Canonicum quendam nomine Erlungum ad Episcopatum promovit, & ordinari fecit. Quem anno sequenti Henricus Rex quintus veniens cum exercitu in Franciam de Herbipoli expulit, & Rupertum, ut ibi dicemus, per ministerium Ruthardi Archiepiscopi Moguntini solenniter inthronizavit. Cujus vestigia mox insecutus Pater cum exercitu ad Herbipolim venit, Rupertum expulit, & Erlungum denuò introduxit. Nec diu postea Henricus junior iterum Erlungum expulit de Pontificatu Wirzburgensi, & Rupertum in locum suum restituit; Patre jam deficiente, nec suis potente amplius præstare auxilium. Biennio tandem elapsò Rupertus in Italiam iturus ad Concilium, moritur; & Erlungus consensu omnium in Pontificatu confirmatur. Præfuit autem in dissensione annis duobus, & postea sedente

Joan. Epi-
scopus Spi-
rensis mo-
ritur.

Anno quoque prænotato Joannes Episcopus Spirensis tactus ulcere quodam circa verenda post diuturnum in corpore suo cruciatum, quam patientissimè sustinuit, plenus operibus bonis moritur, & in Summa nostri tunc Ordinis Monasterio, quod ipse instituit, sicuti supra diximus

anno sancti Wilhelmi Abbatis XVI. juxta Wolframum Patrem, & Zeilfolsum fratrem, comites in Creydigavv, Azelámque matrem Heinrici Regis quarti sororem sepelitur: de quo aliqua notabilia dicebantur. Post cujus mortem sedis vacatio duravit Spiræ in annum sequentem.

Anno etiam præscripto Conradus adolescens filius Beatricis Marchionissæ, postquam spretis litterarum studijs, quibus apprimè imbutus erat, armis operam dedit, juxtaq; Christi præfagiū, quia gladium accepit, gladio periit. Nec multò post etiam ipsa Beatrix obiit, & juxta Patrem Ducem Ottonem in Castello Franciæ Syveinfurt sepulturam accepit.

Anno quoque memorato circa solstitium æstivale commutato in tempestatem aère decidisse legimus inter grandinum lapides in pago Herbipolensi tantæ magnitudinis glaciem, quæ in quatuor divisa partes totidem hominibus importabilis videretur. Sed mirum hoc eò minùs existimamus, quòd nostris quoque temporibus lapidem similis magnitudinis solidum in ducatu Suevorum ex aère nuper audivimus decidisse. In Episcopatu verò Spirensi hoc ipso anno sanguis è panibus fluere visus est, nec non & in lenticularum edulio prodigiosè repertus.

M C V.

Anno Gebhardi Abbatis XIV. Heinrico Imperatore apud Moguntiam in principio mensis Januarij cum suis existente, filius ejus Heinricus Rex V. rebellionem adversùs patrem machinabatur in Bavaria, concilio, & ductu Dietpoldi Marchionis Austria: Berengero comite de Scheirer, Ottone quodam nobili viro sibi maternâ stirpe cognato, & pluribus alijs adhaerentibus, quorum persuasione ante paucos dies de latere patris recessit, causam proponentes inobedientiam illius. Et primò quidem Rex Heinricus junior, quo se non cupidine regnandi, sed potius divini timoris intuitu patri ostenderet rebellem, hæresim præscriptam anathematizans Apostolicæ Sedis Pontifici debitam profitebatur obedientiam; indeque foederatis sibi Bavaris, Alemannis, & ex Franciâ non paucis nobilibus mox ad Saxones convertebatur. A quibus honorificè susceptus, & in Quitlingeburg Pascha celebrans in brevi universis Saxoniarum civitatibus potitus fuit, favore tam nobilium, quàm vulgariū maximo, utpote quibus Imperator jam dudum fuerat odiosus. Consilio tamen, & ministerio Ruthardi Archiepiscopi Moguntini, & Gebhardi Constantiensis ex Monacho hujus Cœnobij Hirsaugiensis Episcopi, responsalium scilicet Domini Papæ Paschalis II. totam Saxoniam comunioni Romanæ Ecclesiæ reconciliavit: Episcopis verò, & clericis conventum generalem in villam regiam, quæ Northusen dicitur ad IV. Calend. Junij, ubi super Ecclesiasticæ institutionis tam depravata disciplina tractaretur, indixit. In quo concilio cum multa pro Ecclesiasticæ unitatis reformatione tractarentur, multaque de novo sancirentur, ad conservationem necessaria pacis optata, spes ingens ex moribus novi Regis optimis cunctorum, qui aderant, animos latificabat, quanquam postea fuerit immutatus. Post hæc Rex ipse cum suis Pentecosten celebravit in Merseburg, ubi Heinricus Magdeburgensis Ecclesiæ post mortem Hartvvici dudum designatum Archiepiscopum, sed ab his qui favebant Imperatori, violenter repulsum, consecrari fecit, & ad sedem Pontificatus inthronizavit. Nec multò post expeditionem contra Moguntiam movit, expulsū inibi Pontificem

Heinricus
Rex Patri
fit rebellis,

Rex Hein-
ricus venit
Moguntia.

tificem restitutus, patre intra muros rem expectante. cum non parva militū turba. Fili⁹ ergo ab alia Rheni parte in castello cum suis morabatur, quibus ad civitatem fluvius aditum denegabat, & plures, qui cum patre moenibus erant clausi, mente aliorum cogitabant, seniori praerentes juvenem: cujus tamen declinare ad partes propter Sacramentorum interpositionem non audebant. Plura tamen hinc, & inde nuntia navigabant: multa consilia communes regni proceres inter se trutinabant, patre regni divisionem, & hereditariae successione confirmacionem pollicente; filio verò nil nisi Apostolicae subjectionis, & Ecclesiasticae unitatis efficientiam exostulante. Sed illā vice nihil factum est, nec Ruthardus ad sedem restitutus. Dimisso igitur patre in Moguntia Rex junior Henricus ad Herbipolim cum exercitu suorum ascendit: ubi Erlungum, quem Imperator anno priore mortuo Emharde, sicut diximus, Episcopum instituerat, expulit, & Rupertum ejusdem Ecclesiae Praepositum, & tam prius, quàm tunc à clero & populo electum, per praedictum Archiepiscopum Ruthardum inthronizavit: sicque Ecclesia Herbipolensis Apostolicae comunione reconciliata est. Deinde securitate ab urbanis accepta, Rex Henricus dimissis Saxonibus ipse cum Bavaris, & Suevis ad obsidionem Nürenbergensis oppidi proficiscitur; illudque post duos menses in deditorem accepit, qui dimisso exercitu ad Ratisbonam secessit. Quem pater è vestigio subsequens de Moguntia venit in Herbipolim, & fugato Ruperto Episcopo, quem filius promoverat, Erlungū restituit: indeque omnia, quae fautorum erant, filij devastans, tandem faventibus sibi dolis Ratisbonensium de civitate filium fugavit, & sua in ea praesidia fortiora stabilivit: Episcopum constituens Ecclesiae Ratisbonensis quendam adolescentem nomine Udalricum suis iniquis machinationibus tum parentela pertinaciter adhaerentem.

Rupertus
Episcopus
Herbipolis.

Eodem anno Imperator Henricus Ratisbonae residens validum suorum congregavit exercitum: & progressus Marchiam Austriae in eodum, & exterminium Diopaldi Marchionis adhaerentis filio per marmam Bohemiae gentis crudelitatem hostiliter devastavit. Quibus cognitis, hi, qui cum rege fuerant juniore Henrico, nil morati, collecto exercitu decem millium electae juventutis, nihil magis, quàm congregari Casarianis affectabant. Accedentes itaque animis comotis castra interjacente fluvio Casarianis regij proximè sua admoverunt: ubi spectaculo nimis horribili per triduum continuum ex una ripa Rigim fluminis Imperatoris, ex altera regis volitabant signa, jamque frequentia grassabantur in ipso fluminis alveo duella: inter quae, & Hartvvinus comes quidam ex parte Imperatoris occubuit: & comes Sigehardus captus fuit, nec paucos fors Martis anceps ab utraque parte consumpsit. Verum die conflictus certissimi ad crastinum, ut putabatur, jam instante, Principes, qui capita utriusque partis esse videbantur, ad colloquia inter se pacifica convenientes, belli causam altiori consilio tractabant; atque post longam hinc inde, necessariisque tractatus in unam postremò omnes sententiam convenerunt, Christiano, & fraterno sanguini parcendum, imò parricidalis pugnae cessandum pari voto judicabant. Res itaque in bono malo statu mutata, Regi Henrico non parùm complacuit, cujus praerant viscera super patre suo: seniori verò displicuit. Vesperascente jam

Imp. Ratisbonae colli-
git exerci-
tum.

Bellū con-
silio Prin-
cipum in-
scribitur

jam die, quo bellum in crastino fieri decuisset, cesserunt à loco regij milites, Imperatoriæ Majestati reverentiam exhibentes. Imperator autem dum in castris de crastino, ut putabat, certior, conflictu disponit, nec pugnam, nec pugnandi votum Principibus inesse per Bohemiæ Ducem, & Marchionem Lutpaldum contra spem audivit. Qui mox animo consternatus, supplex illorum adjutorium petit, nec impetrat: instructus etiam secretis filij nuncijs, suorum conspirationem adversus se factam, cum se videret in malo positum, latenter è castris cum paucis admodum viris discessit, & salutem fugâ quæsit: sicque factum est dispositione divinâ, ut dum unus salvatur, multorum sanguini, qui fundendus venerat, consulitur. Mox enim ut Imperatorem fugisse per castra innotuit, unusquisque ad propria redire contendit. At rex dum sævire in desolatos potuisset, parcere maluit, quàm sanguinem fundere cujusquam fugientis.

His autem peractis Rex Henricus ad Ratisbonam victor cum suis revertitur, & civitatem ob dati prius fœderis defectum, austeriore nimirum pacto sibi confirmat. Hartvicum deinde virum probatæ conversationis Catholicum, & in divinis scripturis eruditum (abdicato Udalrico schismatico, quem pater instituerat) Ratisbonensis Ecclesiæ promovit Episcopum: quem per Ruthardum Moguntinæ sedis Archiepiscopum fecerat ordinari. Vacabat etenim sedes ibidem Episcopalis per mortem Gebhardi cujusdam, qui eam per annos xvi. schismaticus, & excommunicatus contra Rom. Pontificis obedientiam miserabiliter occupaverat. Nam eodem anno à proprio milite, quem nimis intolerabili affecerat injuriâ, fuerat occisus: duplo plangendus incommodo, corporis videlicet, ac animæ.

Rex verò Henricus v. interim, quòd Ratisbonæ conforabatur, quosdam Principes, & non paucos nobiles, qui à patre defecerant, sibi conciliabat, omnes favorabili clementiâ suam admittens ad gratiam. Itaque Ratisponensibus ad suam obedientiam coactis, & capitibus factionum humiliatis, Rex junior Henricus cum exercitu, & multis Principibus venit in orientalem Franciam: moxque propinavit Herbipolensibus sibi perfidis de calice furoris, & indignationis suæ, subdens suo imperio potenter colla rebellium, & durè corripientem meritatem superbiorum.

Inter hæc videns Erlungus (quem Imperator Wirzburgensium promoverat Antistitem, ut supra diximus, suas partes nimium infirmatas, ad gratiam Regis Henrici se contulit, & Pontificatum Ruperto cedens liberè dimisit, fidelisque deinceps Capellanus regius permansit. Rupertus ergo confirmatus in Sede Pontificatus Ecclesiæ memoratæ non diu supervixit, sed anno sequenti, sicut dicemus, in Domino quievit.

Audiens interim Rex patrem suum apud Wigbertum quendam illustrem, prudentissimumque virum, qui partibus in illis, quas Sorabi inhabitant, principabatur, esse receptum, usque ad Rhenum illi Ducatum (hoc enim per legatos ipse postulabat) administrari permisit. Ne tamen aliquid infestationis illius molimine suboriri contingeret, quoniam senior animo semper instabilis citò mutabat consilium, junior Henricus maturè Wirzburg digressus properabat ad Rhenum; quo non sine periculo suorum transmissio civitatem Spirensis cum patris ibidem reconditis thesauris obrinuit, & cives ejusdem urbis omnes per fidelitatis juramentum,

Rex Henricus obtinuit Ratisbonam.

Rupertus confirmatur in Episcopatu.

Abbas Gebhardus fit Epifc. Spirenſis.

mentum. & cautelas neceſſarias ſibi ſociavit. Quibus ritè factis de conſilio Epifcoporum tunc præſentium, videlicet Ruthardi Archiepiſcopi Moguntini, Heinrici Archiepiſcopi Magdeburgenſis, Ruperti Epifcopi Heimbipolenſis, Gebhardi Conſtantienſis, Odonis Hildenheimenſis, Heinrici Padelbronnenſis, Friderici Halberſtatenſis, Epponis Wormacienſis, Hartvici Ratiſbonenſis, aliorumque complurium, & de conſenſu clericorum, quàm populi, virum ſapientem & nobilem cum ſanctæ converſionis famam morumque dignitate omnibus ſonum, ſapientibus amabilem Gebhardum hujus Monafterij Hirſaug. ſæpe dictum Abbatem Spirenſibus præfecit Epifcopum: quia ſicut diximus anno præcedente, Joannes illorum Præful abjerat, & ſedes Epifcopalis per aliquot menſes vacaverat.

Noluerunt fratres Epifcopum habere pro ſuo Abbate

Cùm primùm in Monafterio fratribus innotuiſſet, quòd pater eorum ſpiritalis, quem filiali ſemper dilexerat affectu, in Pontificem eſſet ſublatus, contentio quædam inter eos ſuboriri cœpit. Nam alijs videbatur paci fratrum, & utilitati congregationis non mediocriter poſſe conducere, ſi eundem haberent Abbatem, quem & Epifcopum, utpote qui non ſolum eos in nullo videretur opprimere; ſed ab aliorum moleſtatione quorumcunquæ, & voluntarius eſſet, & potens, omni tempore defendere. Sed reliqui ſeniores, quibus mens erat ſanior, præſcriptis affirmabant contrarium, dicentes, Epifcopum Monafterio utiliter præſidere non poſſe, nec hoc fore deſenſionis remedium, ſed potiùs regulari diſciplinæ irrecuperabile detrimentum: propterea, quòd Epifcopus multitudine circumſeptus militum gratiâ viſitationis ſapiùs venturus ad Cenobium, vel certè in prædijs Monafterij aliquoties manſionem habiturum in brevi tempore conſumeret omnia, quæcunquæ ſolicitudine fratrum per multa fuerint tempora conquiſita. Hoc quoque non mediocriter detimendum, ne fortè prædia Monafterij per potentiam ablata vel amia ſuis conferret in donum, vel ſtipendiarijs militibus in beneficium: quemadmodum plerique in Germaniâ Monafterijs contigiſſe ſatis eſt manifeſtum. Satiùs tandem igitur viſum eſt omnibus: Gebhardum, à quomolibet eorum demeritis fuerant deſecti, pari antipodoſi ut Epifcopum deſectere, & Abbatem, de cujus integritate ſecuri eſſent, ordinare.

Gebhardus Spire ordinatur, & præfuit annis v.

Interea Gebhardus factus promotione regali Epifcopus, animos fratrum per Gotfridum comitem de Calba Monafterij Advocatum, & alios complures ſolicitare non ceſſabat, ſed & per ſemetipſum rogabat, conteſtans. & obſecrans, quatenus beneficiorum memores eum de Abbatia non propellerent, nec propterea, quòd Epifcopus videretur, alium præter ipſum Abbatem ordinarent. Multa ſe facturum bona Monafterio pollicebatur, & ſingulis quibùſque grandia promittebat. Hæc, & his ſimilia non omnibus, ſed quos ſibi conſenſuros ſperabat, perſuadere ſtudioſius nitebatur. Sed erant inter Monachos Hirſaugianæ Congregationis viri plures ingenio, & experienciâ prudentiſſimi, quorum ſagacitate dolos, & machinamenta ſapientiæ conſilio prævenit: mox enim ut Gebhardi perpenderunt inſidias, talem acceleraverunt ſibi Abbatem præſidere, qui conſanguineorum ſuorum auxilio ejus ſtudio poſſet obſistere. Gebhardus itaque Regis Heinrici promotione Præful deſtinatus, per Ruthardum Archiepiſcopum Moguntinũ conſecratur in ipſa principali Eccleſia.

Ecclesia Spirensi cum debita solemnitate primâ videlicet die mensis Novembris, hoc est, in festivitate Omnium Sanctorum anno Dominicæ Nativitatis præscripto, astantibus sibi Catholicis viris Gebhardo Constantiense, & Udone Hildesheimense in Saxonia Episcopis, Rege Henrico præsentem, cum multis Principibus. Ordinatus autem Episcopus præfuit Ecclesiæ Spirensi annis iv. mensibus x. majori parte temporis corpore semper debilis, & infirmus. Et mira divinæ ordinationis dispensatio in eo notata est. Abbas cum esset hujus Monasterij Hirsaugiensis semper magni nominis, & famæ per totum regnum extitit, & vir bonus, prudens, religiosusque omnium judicio fuit. Ubi cunque nominis ejus ratio proferebatur in medio, omnium in eo mox summa prædicabatur virtutum. Sed posteaquam relicto Monasterio Pontificatum assumpsit, magni mox nominis, & famæ gloriam æstimatione Principum amisit. Omnes illum nobiles, & ignobiles, amici, & inimici, domestici simul, & extranei contemnere, despicerere, & irridere cœperunt, tanquam hominem ineptum, superbum, & vanè gloriosum: utpote qui Monasterium insigne, celebrique famâ gloriosum, filiosque obedientissimos, devotos, & sanctos propter Episcopatum dimiserit. In majori siquidem reverentia fuit Abbas, quàm Pontifex. Nam etsi genere nobilis, moribus compositus, sermone disertus, consilio cautus, prudens actione, & in omnibus sapientissimus habitus fuit Abbas: mox tamen ut Pontificatum assumpsit, hæc omnia simul, nescio, quo Dei permittente judicio, amisit in tantum, ut moribus rusticus, sermone imperitus, consilio inutilis, actione stolidus, & conversatione cunctis fieret onerosus. Nam in canticum vulgo jam factus mutatione mirabili, quem venerabantur Abbatem, Episcopum ludibrio habuerunt. Præterea die quâdam Oppidani cum mulieribus, & pueris eo præsentem, & per fenestras domus audiente, & vidente in quodam loco ubi manebat, choros ducebant, & cantilenas de ipso irrisorie compositas, in ejus contumeliam publicè cantaverunt. Sed non cessit eis in bonum; nam milites, & amici his contumelijs in Episcopum prolatis auditis, concurrentes fustibus caesos illos subito in fugam converterunt, & ita tacuerunt.

Timendum verò, quod hæc omnia propterea illi contigerint, permittente Deo, quod revelatione sancti Wilhelmi per visionem senioris Bertholdi admonitus non emendaverit errata, & orationes ejusdem sancti videbatur in pluribus contempsisse, ut supra diximus. Comendaverat illi Rex Henricus cum Episcopatu Spirensi etiam Abbatiam Monasterij tunc Ordinis nostri Laurisensis: sed nihil memoriâ dignum vel egisse, vel procurasse utrobique legitur: nec aliud de illo invenitur, nisi quod Episcopus fuerit Spirensis Ecclesiæ. xxxii.

De Bru.

Episcopus
verò despi-
ciebatur ab
omnibus.